

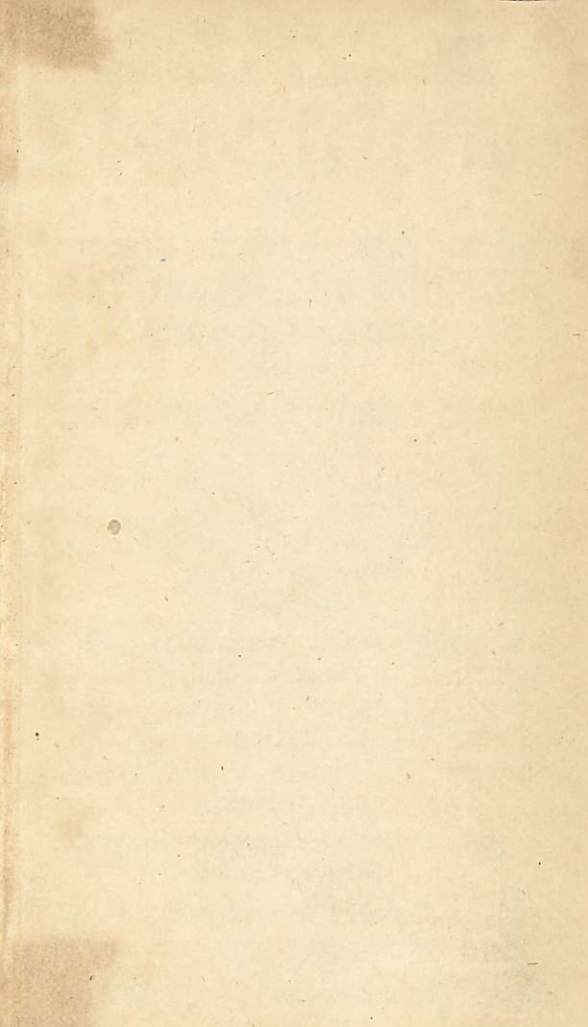

Achtent

theocoel

P. 1191.

HEXran Jesuren Nimeen!

Tarpeellinen ja yriskertainen

Keuettelemus

Sekä

Jumalan Lain / että meidän

HEXran Jesuren Christuren

Ewangeliumin

jälken,

Yhteisesti kaikille Steluille: ja erinomaistain niille keuettelemurexi, jotka jo jonkun armon walon synnin tundoon ja elämäkerran parannukseen sydämmellisessä ylös herätyksen murhesta, owat tykönsä nänsiä tundenet:

Niisi myös

Niillekin, jotka armon tilasta vähemmin eli enämmiin pois horjahtanet ja poislangenneet owat: että hekin heidän sangen waurallisen tilansa, murhella ja HEXran pelolla tundisit, wälttämän HEXran tulewaisista wihaa:

Jonga tutkistelemisen on vuonna 1768.

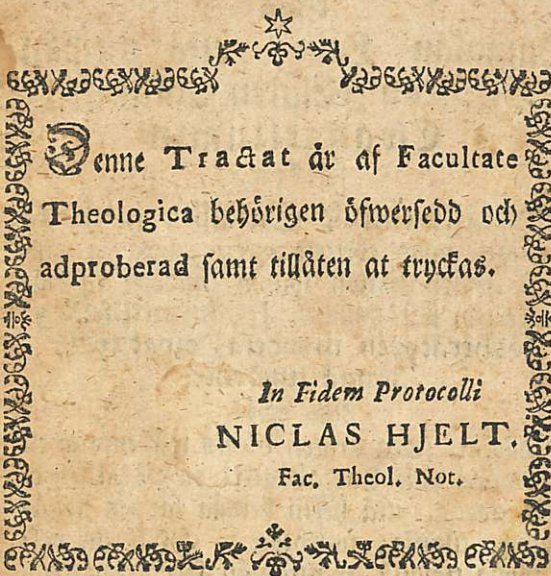
Pränttijn sudanut

ABRAHAM ACHRENIUS.

T U X U S U,

Prändäty J. C. FRENCKELLIDÄ, 1768.

Carl Elias Almqvists.

Denne Tractat är af Facultate
Theologica behörigen öfversedd och
adproberad samt tillåten at tryckas.

In Fidem Protocolli
NICLAS HJELT.
Fac. Theol. Not.

Jer. Wal. Wir. 3: 40, 41, 42.

Tutkistelcamme ja ehitäm meidän menomme ja palaitcamme SEKraan tygö. Tostacam meidän sydämmem me ja kätemme Taiwaseen päin, Jumalan tygö. Me, me olemma syndiä tehnet, ja cowa corwaiset ollet, sentähden et sinä säästänytän.

Jer. 3: 12, 13.

Käännä sinä wastahacoinen Israel, sano SEKra, nijn en minä käännä caswojani teijtä pois: Sillä minä olen Laupias, sano SEKra, ja en wihasu ijancaikkisesti. Tunne ainoastans sinun pahatecos, ja ettäs olet SEKraa sinun Jumalatas wastan syndiä tehnyt.

Jer. 31: 19.

Cosca minä palautettin, nijn minä caduin.

inen Kys. Cuinga ihe coettelemus Jumalan lain jälken tapahuman pitää?

Wastaus:

Sue ja tutkistele Jumalan kymmenen käsky sanoja, ja tutkistele myös siinä siwusa coco sinun elämäker-

taas; ja myös läsnä olevaista sinun Sien-
 lus tilaa, ja sydämmes pahoja liicuturia ja
 aivoituria: Ja rucsiile ja aux huuda HEN-
 ran Nimee, että sinun silmäs tulis voidel-
 luyi näkemän, ja ei enä peittämän ja kät-
 kemään sinun syndiäs ja sydämmes pahuut-
 ta ja turmellusta; Niin että sinä tulisit Ju-
 malan Laista sinun syndis tundoon ja HEN-
 ran tulevaisen vihan pelcoon: Niin sinä a-
 wetuilla silmillä tulet näkemään ja tunde-
 maan, cuinga sinä sekä tekemisellä, sitä
 cuin Jumala on Laisansa kieldännyt; Ja jät-
 tämisellä eli laimin lyömisellä, sitä cuin
 Jumala on käskennyt, olet Jumalan Lain
 monella tavalla rickonut; ei ainoastans yhä-
 tä ja toista käskyä vastaan, mutta coco la-
 tia ja caictia käskysä vastaan syndiä tehnyt,
 hamasta sinun lapsudestas ja nuorudestas,
 jos ei aina julkisesti, niin cuitengin salai-
 sesti, Jumalan lain hengellisen selityren jäl-
 ken: Sillä laki on hengellinen; waan
 me olemme lihalliset synnin ala myy-
 dyt, Rom. 7:14. Se on, me olemme tur-
 meldusta luonnostamme synnin orjat, ei ai-
 noastans syndiä palwelemaan, Rom. 6:20.
 Mutta myös synnin palwelluxen palckaa-
 saaman, cuin on cuolema ja cadotus, Rom.
 6:21, 23. Ja cuoleman pelwosa sentähden
 egicken itämme orjana olemaan, Ebr. 2:15.

Sillä jocainen kuin syndia teke, hän on synnin orja x. Ellei hän Jesuyelda Christuyelda tule armon kautta wapaaksi tehdyri. Joh. 8: 14, 15, 16.

Ja jos vielä niingin olis, että ihminen pyydäis pitää coeo lain, wähiinmärikin ulconaisella muotoa, ja cuitengin ricko yhdessä, hän on wicapää caikisa, Jac. 2: 10. Josta nähdän, ettei yhtän ihmistä ole, kuin ei ole coeo Jumalan lakia rickonut, Rom. 3: 23. Ei ainoastans sen kautta, että hän on yhdessä eli toisessa erinomattain lakia vastaan rickonut, ja niin on jo caikisa wicapää: Mutta myös siinäkin, että hän lain hengellisessä selityksessä, on rickonut coeo lakia vastaan; niincuin esimerkiksi: Se kuin ei ole murhan työtä tehnyt, se on cuitengin monda kertaa ja monella tavalla wijdennen kässyn rickonut; niin kuin tyhmästi wihastumisella, pilkka puheilla, haukku sanoilla, sopimattomuudella, rauhan rickomisella, wihaisella formensa coeottamisella, pahoilla puheilla hänen lähimmäisensä, awuttomuudella ja cowalla sydämmellä, cosea lähimmäinen apua tarwike. Matth. 5: 22, 23, 24, 25. Esa. 58: 9. i Joh. 3: 17. Jac. 2: 13. Ja jocainen kuin weljeensä wihä, hän on murhaja, ja te tiedätte,

ettei yhdeskättän murhajasa ole ijankaic-
kinen elämä pysyvä. 1 Joh. 3: 15.

Ilman sitä niin tapahtu myös tappu pa-
hennuilla, Matth. 18: 6, 7. Ja omiin jä-
sendensä pahendamisella se syndinen ihminen
ja synnin orja itsensäkin tappa. Matth. 18:

8. Vielä myös hengellisesti itsensä ja muit-
ten erittämällä suruttomuteen, ja Jumal-
lattomain erittyisiin, jotka Kamatum turme-
lewat omaa eadotukseensa, 2 Pet. 3: 16.

Ja monella muulla tavalla, koska tawatto-
mia ei nuhdella, vaan annetaan heidän pyr-
kiä heidän pahudesansa, koska ei lapsia wi-
halla curiteta aicanans: Sillä joca wi-
zans säästä, hän wiha lastansa, vaan

joca häntä racasta, hän aicanans si-
tä curitta, Gal. San. Kirj. 13: 24. Al-
lä lasta lasta curittamasta: Sillä jos

sinä wihalla häntä lyöt, niin ei hän
cuole. Sinä lyöt häntä wihalla; vaan
sinä wapahdat hänen Sielunsa helwes-
tistä, Gal. San. Kirj. 23: 13, 14. Curit-

tamattomuudella ricotan siis cari käskyä yh-
tä haawa, nimittäin sekä neljäs että myös
wijdes käsky: Sillä curittamattomus on wi-
ha lasta vastaan, ja saatta lapsen wihdoin e-

li pahantekijän cuolemaan, eli myös peräin
helwettiin, joca on se kaikkein suurin mur-
ha. Hengellinen tappu myös tapahtu, kos-

ca hengellisesti murhellisia sieluja ainoastans pilcatan ja nauretan, ja sillä tavalla pannaan kivi heidän cuormansa päälle: Eosca ei murhellisia lohduteta, ja heikkoja holhota ja niin edespäin. Joca nyt caurvan suruttomudesa elänyt on ja mailman lasten huvituyisa, hän mahta jo wihdoin hawaita, että hän on monella tavalla Jumalan käskyt riekonut, niin ettei coeo hänen elämänsä ole yhtän wanhuiscautta, waan lain duomio ja kirous, ellei hänen hätänsä ja tuskan sa händä jo waadi Jesuren tygö pakenemaan ja hänen cauttansa wapahdetuyi tulemaan.

Widemmäldä, se cuin ei ole huorin tehnyt itse työsa, hän on cuitengin huorin tehnyt hänen silmillänsä, Matth. 5: 28. Eli myös haurellisilla sydämmensä ajaturilla, Matth. 15: 19, 20. Eli myös riettailla puheilla ja sanvilla, Eph. 4: 29.

Se cuin ei ole julkisesti warastanut, niin on hän cuitengin tainnut jollain tavalla caupo sansa ja menoisansa lähimmäisellensä wäärin tehdä, ja oma puoldansa pitää enämmin cuin lähimmäisensä parasta cakonut; ilman sitä, että warcauden muoto ja tapa sishengin sisälle tunge, cuin hän synnin peittämisellä, hywän muodon ja lain warjon alla, wääräydellä ja waatimisella on lähimmäisensä

fä omaisuden ikellensä saattanut: eli myös
 luwattomasti jotacuta ottanut, jonga hän
 on synnin wallan alla luwalliseri lutenut, ja
 niin edespäin. Vielä se cuin ei ole julki-
 festi epäjumalita palwellut, hän on cuiten-
 gin ikensä eli tätä maailmaa enämmin racas-
 tanut cuin Jumalata, enämmin hecu-
 mata cuin Jumalata racastanut, 2.
 Tim. 3: 4. Seidän wahansa on ollut heis-
 dän Jumalansa, Phil. 3: 19. Raadel-
 lut Jumalalda cunnian ja ylistyksen ja omis-
 stanut omijn töihjnsä ja tecoinsa, Rom. 2:
 22. Ilman sitä että hän on lain hengellis-
 sen euuljaisuden jättänyt tekemätä, sekä a-
 jatuxillansa ja kästöyillänsä, että myös pu-
 heillansa ja töillänsä: ja niin jocaista kästydä
 wastan monella tavalla syndiä tehnyt.

2:nen Kys. Cuinga siis tämä ike coettes-
 temus erinomaisesti ikēcungin kästyn
 jälken tapahtua taita?

Wast. Eako wisusti jocaiken kästyn ja
 sen hengellisen ymmärryksen jälken r:sist mi-
 tä Jumala on kieldännyt? 2:xi mitä Jus-
 mala on kästēnyt? Niin sinä siitä löys-
 dät, mitkä erinomaiset synnit, sisällisesti ja
 ulconaisesti, jocaista kästydä wastan, sekä tes-
 temisellä että jättämijellä owat tapahtua
 tainnet, ja vielä nyt sinun sydämmes tur-
 mel

melluksesta ulospursua tahtovat, ellei sinä armon kautta rupe sydämmes pahuutta hil-
lisemmän ja synnin himoa ja halua cuolettamaan.
Sillä jocainen kiufatan cosca hän omalda himoldansa wietellän ja hucutellan.
Sitte cosca himo on siittä nyt, niin hän synnyttä synnin; mutta cosca syndi täytetty on, niin se synnyttä cuoleman.
Jac. 1. 14, 15. Ja näin nyt tekemisellä synnit tapahtunet owat, cosca syndiä ja pahuutta tehty on, ja jättämisellä, cosca se hengellinen hywä, kuin Jumala kässe, on laimin lyöty ja jätetty tekemätä;
Ja nämät molemmat Jumalan laki ilmoit- ta jocaihesa käskysä, jonga jälkeen isjänsä siis jocaihen tule coetella.

Ensimmäinen Käsky.

3:mas Kys. Mitkä ne erinomaisimmat synnit owat sitä ensimmäistä Käskyä vastaan?

Wast. Sydämmen uscottomus; uscallu- ren puutos Jumalan päälle eli epäusco, Taitamattomus, ettei ole Jumalan tundoa hänen olemisehstansa, omaisuustansa ja hänen Pyhästä tahdostansa; Hengellinen sofia syn- dyminen, paiksi Jumalan tiedota ja tunno- ta, Oma wijsaus ja luottamus itse päälle-

sä, eli maallisten cappalden päälle, ja muit-
 ten ihmisten päälle; lepo ja suruttomuus syn-
 nissä. Eihallisen halun wiha ja sota Jumalata
 ja hänen tahtoansa ja teitänsä vastaan.
 Jumalan rackauden puute. Sydäminen
 kylmi kiskoisus Jumalata vastaan. Mail-
 man rackaus: Eihan himo, silmäin pyyhdö,
 elämän coreus, Jumalattomuus. Oma syn-
 dinen rackaus. Sydäminen ylpeys ja röy-
 feys. Mammonan palvelus, ja catowai-
 sen tawaran halu eli pyyhdö. Pitä wat-
 zansa Jumalanansa, peliätä enämmin ih-
 misiä kuin Jumalata. Kärsimättömyys ja
 napiseminen wastoinkäymisellä Jumalata wa-
 stan. Eihallinen ilo, nauru ja riehuminen
 myötäkäymisellä. Ehdollisesti syndiä tehdä:
 Syndiä tehdä armon päälle. Sydäminen
 coreus ja wastahacoisuus. Tottelemattomuus
 ja cuulemattomuus Jumalata vastaan: hita-
 us palwella Jumalata: oman cunnian pyy-
 hdö ja oman ylistyksen ekiminen.

Alipään sanottu: Caikki synnit kuin ih-
 minen racasta eli teke, on yri epäjumalan
 palwellus ja hänen epäjumalansa. Ja teh-
 dän ja matean saatetan epäjumalan palwel-
 lus monella tawalla, niincuin rahalla, ruu-
 alla ja juomalla, waatteilla, ystäwillä ja
 canskäkäymisillä, cauneudella ja caunistami-
 sella, wäfewydellä, omalla wijsaudella, wies-
 lä

Iä hengellisillä lahjoillakin, kuin ihminen ne omaksi cunniarensa ainoastans wäärin käyt-
tö, etc. Niin että yri synnissä surutoinen
ihminen, käy ja seisoo, maca ja walwo, syö
ja juo paljasa cadottawaisesa epäjumalan
palwelluyesa, jossa hän myös syndisessä oma-
sa rakkaudesa caicki ascarensa ja toimituyen-
sa toimitta.

4:des Kys. Mitä hywää sitä vastaan on
tullut laimin lyödyxi?

Wast. Usco ja luja luottamus Jumal-
lan päälle. Jumalan tietö ja tundeminen.
Sydämmen muutos. Jumalan pelco. Rak-
kaus Jumalan tygö. Oman wiissauden,
oman tahdon ja syndisen oman rakkauden
poiskielläminen. Kärsiwällisyys hädästä ja
murhesa. Uscallus Jumalan armon ja a-
rwun päälle. Tottelewaisus ja tahdon ylön-
andaminen Jumalan hallituyen ja otollisen
tahdon ala. Sielun lepo ja rauha Juma-
lasa etc.

5:des Kys. Mutta jos yri käändynyt sie-
lu, caickia näitä hywiä wagalla sy-
dämmellä harjoitta, ja tahto wält-
tä ja paeta caickia ennen nimitettyjä
syndejä sitä ensimmäistä kääntä was-
stan; mitä syndiä senealdainen rebel-
linen sielu cuitengin pitää tundeman
samaa ensimmäistä kääntä vastaan?

Wast. Sitä likin kuin yhden kääntyneen
 Sielun tule aina ajatella, että hän caikisa
 näisä ennen nimitettyisä synneisä ei ole wia-
 toin HERRAN Jumalan edesä; mutta mo-
 nella tavalla sekä ehdollisesti ennen käänty-
 mistänsä, ja sitten myös tietämättömydestä
 ja heikkoudesta vielä sittekin erhettynyt on:
 Sillä erhekyret cuca ymmärtä? anna
 minulle andexi salaiset ricoret. Psalm.
 19: 13. ja niistä uscowaisista myös on fir-
 juitettu: Poispangamme caicki cuorwa
 ja syndi, joca aina meihin tarttu ja hi-
 taxi teke. 2c. Ebr. 12: 1. 2c. Minä sanon,
 ilman sitä niin pitä yhden kääntyneen sielun
 myös tietämän, että Jumalan Lati on
 hengeellinen, ja waati yhtä täydellistä cuu-
 liaisutta: ei ainoastans sen jälkeen kuin yri
 kääntynyt sielu tässä raadollisudessa ja käänt-
 ymisenä jälkeen taita matcan saatta; waan
 täydellisesti laki sitä cuuliaisutta waati, niin
 ettei yrikan wastahacoinen liicutus, yrikan
 kylmäkiskoinen ajatus, eikä yrikan hitaus
 olis wälille tullut, aiwan hänen wähäisestä
 lapsuudestansa ja äitinsä cobdusta; niin ettei
 hän ollengan olis synnissä sijynyt ja syndy-
 nyt, eli ettei synnin juuri hänesä ensingän
 asuist: Niin että itse perisymin welca ja ri-
 cos myös Jumalan Lain waatimisen ala tu-
 le; Jonga tähden ei yrikan liba lain caut-

ta tule wanhursari, Rom. 3: 19, 20. waan
 Jesuren lain täyttämisesä pitä sen uscowai-
 sen sielun lain täyttämistä esimän, armoa,
 elämää ja syndein anderi saamista, Rom. 3:
 22, 23, 24, 25, 26. Rom. 10: 4. ja pitä-
 män isensä wiallisna Jumalan edesä caikisa
 hänen käskvisänj: sillä joca yhdesä ricco,
 hän on wicapää caikisa. Jac. 2: 10. Eis-
 tä enämmin, euin nijn mouda ennen teh-
 tyä syndiä ja wielä tarttuwaiset heickou-
 det ja myös salaiset ricoret, tekewät sielun
 näändywäiseri ja sairari, nijn että hän ai-
 na tarwike Jesusta sielunsa parandajari.
 Ja se euin nyt ferran on sanottu tästä,
 pitä myös ymmärrettämän caikista muista
 lain käskyistä.

Toinen Käsky.

6:des Kys. Mitkä owat ne erinomaisim-
 mat synnit toista Käskyä wastan?

Wast. Euin ei ihminen pyhitä HERN-
 ran Nimee sydämesänsä, waan wastaha-
 coisilla, wäärillä ja nurjoilla ajaturilla HER-
 ran Nimen wäärin käyttö: kiroilla ja wan-
 noa Jumalan Nimen eautta: leickiä tehdä
 Jumalan Sanan ja hengellisten asiain cans-
 sa, ja pitä sitä sananlascumansa: Jrttaisesa
 mielesä eli turhisa asioisa nimittä Jumalan
 ja Wapahujan Jesuren calleita Niminä.

ja Jumalan omaisuus ja cunnian Nimissä,
 niincuin leikin päihin ja turhaan ihmetellä-
 rensä lausua. Ei ruosilla, auruksilla ja kii-
 tä Jumalata: tehdä sitä wierailla aiaturil-
 la, waadittuna eli orjallisesta pelwosta, ei
 harjoitta ikäänä ja huonewäkenä ruokusesta
 ja jumalifudesa: Käydä mahdottomasti ja ta-
 wanwuori HERRAN Ehtoolliselle, canda ni-
 meä Christuksesta, se on, cuskutta Christity-
 xi, ja ei cuitengan wiettä Christillistä elä-
 mäkertaa: ei waelda Ewangeliiumille mah-
 dollisesti: wäärin käyttää Jumalan armon
 peitexi ja estelemisexi synnillensä, ja Christu-
 ren ansion synnin wapaudexi, eli wapau-
 dexi synnissä elä; olla ulcokullainen Juma-
 lan edessä; luvata parannusta ja ei cuiten-
 gan cosean tehdä, pitä jumalista menoa ja
 poisfieldä sen woiman: ilman sydämen kipu-
 eli surua ja ilman nuhtelemista cuulla mi-
 den kirouria. Laiminhyödä Jumalan armon,
 ja tucautta sen liicuturia sydämesänsä. Tal-
 lata Jumalan Pojan, ja Testamendin we-
 ren saastutta: Caieki senealdaiset synnit cuin
 ikesänsä owat tätä lain kääkyä wastan, ja
 myös Ewangeliiumin armon wäärinkäyttä-
 misen cautta tähän tulewat, owat nyt Ju-
 malan coston alla; joca lakinsa jälken, ei jä-
 tä sitä rangaisemata joca Hänen Nimensä
 turhaan lausu.

7:mes Kys. Mikä hywä sitä vastaan on
tainnut tulla laiminlyödyri?

Wast. Jumalan Nimen pyhittäminen sydämesä, 1 Pet. 3: 15. Rucous ja aurhuuttaminen, Jumalan Nimen kiihtos ja ylistös. Sydämen halu ja huocauyet Jumalan tygö. Jumalan Nimen tunnustus opisa ja elämäkerrasa, ja myös kärsimisessä wainon ala: raacasta Jumalan Sanaa: mahdollisesti kändä HENran Ehtolliselle: Jumalisuuden harjoitus ikellensä, niin myös lastensa ja perhensä cansa: waca sydän ja mieli parannuksessa ja elämäkerrasa, meidän HENran JESuksen Christuksen terwellisen opin jälken: Peljätä Jumalata ja hänen wihaansa ja wanhurscauttansa, toiwoa Jumalan hyyden ja armon päälle. Luotta ja uicada Jumalan uscollisuuden ja laupiuden päälle. Waelda Jumalan pyhästä läsnäolemisessä, pnhityyessä. Usco ikensä Jumalan caiekiwissäuden ja caiekiwaldiaisuuden ala: Olla yriwacainen ja ilman uicocullaisutta ja wiopia sen Caiekitietäwäisen Jumalan edessä.

Colmas Käsky.

8:ras Kys. Mitkä owat ne erinomaissimmat synnit sitä Colmatta Käskyä vastaan?

Wast. Sabbathin eli lepopäiwän turmellus ja wäärinkäyttämisen, totisen Jumalaa

malan palveluksen laininhyöminen eli Pyhä
 mäkistöinen toimitus ja tekeminen. Lainin-
 hyöminen edestuu Jumalalle oikeita hen-
 gellisiä uhreja rukouksia ja kiitoksia: ei ann-
 da ruumistansa eläväksi, pyhäksi ja Jumal-
 lalle otolliseksi uhriksi. Monesko Jumalan
 Sanaa ja ei vanna sitä sydämeensä: Olla
 paitsi sielun lepoa Jumalasta, eikä sitä esia-
 taa, vaan valita itsellensä maailmallisen le-
 won lihallisia himoita ja haluita: juopumis-
 nen, leikki- ja hyöpy huonot ja cammiot,
 eli myös muut turhat puhut ja saaritutet,
 kuin Sabbathina väkijoukoissa ylösotetan. Jo-
 capäiväinen maailmallinen murhe ja toimit-
 tus, koska arkioin avuusi lepopäivänä eri-
 nomaisesti sydän sillä raskauteetan: ei kiittä
 Jumalata luomisen, lunastuksen ja pyhityksen
 edestä, joiden muistoksi Sabbathi erinomai-
 sin pidettämän pitää: sillä Jumala lepäis
 seikemändenä päivänä: ja kaikki Sabbathin
 Israelin lasten pelastuksen muistoksi Egyptin
 orjudesta myös pidettä; jolla se hengellinen
 synnin orjuus merkitään, josta Kristus on
 meitä lunastanut, ja Pyhän Hengen Isal-
 da lähettänyt, saattarensa sieluja ijankaikki-
 seen lepoon ja Sabbathiin taivaseen: niil-
 le hyväksi, jotka parannukseksi ja uskosta
 JESuksen weren sovinnosta osalliseksi tu-
 levat.

9:res Kys. Mitä hywää sitä wastan on
tahnut tulla laiminlyödyri?

Wast. Sabbathi päivän pyhittäminen to-
tisella Jumalan palvelurella. Jumalan
sanan rakkaus ja juurtuminen sydämessä.
Hengelliset ja Jumalalle otolliset uhrin ru-
courella, kiitoyella ja weisulla, Col. 3: 16.
Sielun parannuksen ekiminen armon ja ar-
mon kautta. Esiä lewoa Jumalasa ja Wa-
pahajasa Jesusea Pyhän Hengen armon
waicutuksen kautta: uhrata ja anda itsensä
Jumalalle: osotta rakauden ja laupiuden
toita sekä hengellisellä että ruumillisella ta-
walla: nimittäin Hengellisellä tawalla,
Jumalan Sanan runsan asumisen kautta
meidän seafamme caifella wiiffaudella, ja ru-
cousten, Psalmein ja kiitoswirtten ja hengela-
listen lauluin cansa armonsa, opeturella ja neu-
wolla: Ruumillisella tawalla: Sairasten
oppimisella ja holhomisella. Jumalan Ni-
men kiitos ja ylistys luomisen, lunastuksen ja
pyhityksen hywään töiden edestä. Nautita
eläwästä uscosa Jesusea Christusea itse ruu-
min, joiden warjo oli wanhan Testamendin
esimälaurisa, Col. 2: 17. Olla caifesta sy-
dämeestä cuuliainen Christurelle, nijnein o-
malle Prophetalle, ylimmäiselle Papille ja
Cuningalle.

10:nes Kys. Ovatko nämät synnit sitä edellistä taulua vastaan rascat eli suuret synnit?

Wast. Ja ne ovat myös sängen rascat ja duomihewaiset ynnä muitten syndein canssa niiden tykönä, jotea synnisiä elävät, ja ei Jesuxesa Christuxesa ole wapahdetut synnin duomiosta ja cadotuxesta, ja synnin seuramisesta, waan elävät lihan ja ei hengen jälken. Jota vastaan niin suruttomat mailman lapset luulewat, että jos he jollain tavalla taitawat wälttää ulconaisia julki syndejä toista taulua vastaan, nijneuin murhan töitä, huorutta ja warcautta 2c. niin he kohta ajattelewat, ettei he oleckan suuret syndiset; Mutta meidän tule tietä, että nijneuin se ensimmäinen taulu sisällensä käsittä sen ensimmäisen ja suurimman käskyn, nijneuin Wapahtaja Jesus sano. Matth. 22: 37, 38. Nijn ovat myös ne synnit cuin niitä käskyjä vastaan tapahtuwat, ne rascimmat synnit. Sillä sydämen uscottomus ja tottelemattomus Jumalata vastaan, nijneuin myös Jumalan pelwon ja Jumalan rakauden puute, ei ole ainoastans suuret synnit ihesäns, (nijneuin tottelemattomus yrinäns on noituden syndi, ja wastahacwisus on taikkaus ja epäjumalan palwellus. 1 Sam Kirj. 15: 23.) ja niin sillä tavalla ovat myös duomihewaiset

set; Mutta ne ovat myös, nimittäin us-
cottumus ja tottelemattomuus, ja Jumalan
pelvon ja rakauden puute, yvi juuri ja sy-
caickijn muihin syndeihin caickia kääkyjä wa-
sttan: jongatähden myös Jumalan pelco ja
Jumalan rakkaus nimitetan ja ošotetan Ca-
techismuyesa jocaiken kääkyyn selityyessä, niin-
euin sinä on juuri ja alcu wälttämän caic-
kia muita syndejä, ja harjoitteleman ižiän-
sä caickisa muisa Christillisissä awuisa: Niin-
euin alcu jocaiken kääkyyn selityyeen cuulu:
Meidän pitä pelkämän ja racastaman
Jumalata etc. Sillä ilman Jumalan
pelcoa ja ilman Jumalan rakkautta, ei
yrikän HEN:in kääkyjä pitä tahdo, eikä
myös taida. Jonga tähden myös oman-
tunnon coettelemus ensin ja ennen caickia sen
ensimmäisen taulun jälkeen tapahtuman pi-
tä, sekä tuta syndein racausta: että myös
uuteen cuuliaisuteen, uuteen pyhään ja hurf-
caan elämään armosa, cosca Sielu on saa-
nut parannuyen armon elämähän.

Neljäs Käsky

11:nes Kys. Mitkä ovat ne erinomaisim-
mat synnit sitä toista taulua, erin-
omattain sitä neljättä kääkyä vastaan?

Wast. Vanhemmitten ylöncake ja wi-
hoittaminen ja cunnioittamisen poisjättämi-
nen.

nen. Tottelemattomuus ja cuulemattomuus
heitä vastaan. Riittämättömyys ja cowa syn-
dän heitä auttamaan, cosca he apua tarwies-
kewat: Paljo enämmin wanhemmitten hä-
wäiseminen ja pilkka ja kiroileminen etc. O-
wat peräin luonnottomat synnit, ja pahem-
bi cuin pacaanaitten meno, jotea luonnon wa-
lostakin ovat paremmin ymmärtänet: Jos-
ca kiroile Isäänsä ja Äitiänsä, sen pi-
tä totisesti cuoleman. 2 Mos. Kirj. 21: 17.
San. 8. Kirj. 30: 17. Tähän tule myös
tottelemattomuus ja capina Esiwaldaa vastaan,
ja tottelemattomuus ja ylönkäse Opettainta
vastaan, ja sitä vastaan cuin he Jumalan
Eijwaudella Jumalan Sanasta julistawat.
Tähän tulewat myös wanhemmitten synnit,
cosca ei he isefänsä osota isiänsä wanhem-
mitten cunniaan sowelijayi ja mahdolliseyi;
ehkä cuitengin lapset Jumalan käskyn tä-
den pitää seucaltaisiakin cunnioittaman. Sen-
caltaiset wanhemmitten synnit tätä neljättä
käskyä vastaan, on lugunwit imätöin lasten cu-
ritus: enämmin ehiä heidän ajallista eli ruu-
millista etuansa, cuin heidän Sielunsa pa-
rasta. Pehmeys lapsia vastaan, cosca he
pahasta sisusta eli myös taitamattomuudesta
pahaa tekewät; niin ettei Wanhemmat, y-
lönpaldisesta pehmydestä heitä täydellä to-
della neuwo- ja wardoita eli myös rangaise-
ja

ja curita. Olla enämmin murhenpitäwäis-
 ynen heidän mailmalisesta toimestansa, kuin
 odesta pahat tavat ja synnit, kuin Jumala-
 äästä vastaan tapahtuwat, niineuin walhella,
 häwyttömillä puheilla, iestaisilla weijulla,
 syndisillä sananparfilla: parjamisella: wihal-
 la ja pahudella: hypäisydellä ja cowalla o-
 malla tahdolla: Jumalattomuudella: pitey-
 dellä: ilkiwällällä, riistelemisellä, kiroilemisel-
 la ja muilla pahoilla tavoilla. Niin on
 vielä tässä muitakin Wanhemmitten synde-
 n, ja, koska ei he opeta lapsiansa Christin o-
 pin pääcappaleita ymmärtämään, ja ei neu-
 wo heitä Jumalata rucoilemisella lähesty-
 mään, pahendarwat heitä pahoilla sanoilla,
 Käntörillä ja töillä, niineuin myös juomarit
 ja kiroilijat aina tekewät, ja saattawat suu-
 ren pahennuksen lastensa ja jälken tulewai-
 skengin päälle: *Woi maailmaa pahennus-
 sten tähden etc. Matth. 18: 7, 8.* Vielä
 on wanhemmitten synneistä, cosa he saldi-
 wat lapsensa pitä cansakäymistä pahanjuo-
 nisten ihmisten cansa, ja sala pahudesan-
 sa pyrkä; ja koska ei he totuta heitä tar-
 pellisiin töihin, ja ei murhetta pidä heistä,
 että heillä olis tarpelliset waattet ja elatus,
 eli myös sitä vastaan, andawat heille ylön-
 palion Jumalan lahjain halpana pitämiseksi
 ja ylönkäseri: totuutta lapsiansa mailman
 pl

ylpeyteen, irstaisuteen ja elämän coreuteen: totuutta heitä irstaisiin puheisiin, ja paljo puhumaan, ilman Kielen hillitystä: turhia puheita ja jaaritusta, ilman HERRAN Jumalan pelwota ja palvelusta: iloita ja itzensä ilahutta lasten wickelydestä pahuteen ja ilkiwallaisuteen, ja sitä wastan ylöncahoa ne yriinkertaisemmat ja hiljaiset lapset, cuin paremmin owat taipuneet lapselliseen hiljaisuuteen ja siwenteen. Kehwitta lapsiansa wihaan, ja tehdä lapsensa heikkomielisiksi sopimattomalla ja määrättömällä cowudella, ja ei osotta heille Ehristillistä ja sopiwaista rackautta, että he tulisit ylöskewoitetuksi jals lens rackaudesta cunniwittamaan vanhembiansa, ja Jumalan totisesta pelwosta ahkeroitsemaan.

12:nes Kys. Mikä on se hywä, cuin sitä wastan on taitanut tulla laimin lyödyxi?

Wast. Cunnian osottaminen ja totteles waisuus vanhembia, Esiwalda ja Opettainta cohtan, Eistollisuus ja hywän tahtoinen palvelus vanhembia cohtan. Nucoilla Jumalata heidän edestänsä ja siunata heitä; oikein laadullinen lasten curitus ja ylöscaswattaminen, lasten pahan oman tahdon murttaminen, sillä se on synnin turmelluksesta:

Curitus ja wiikalla lyöminen oikialla ajalla:
 Sillä joca wiikansa sästä, hän wiha
 lastansa, waan joca händä racasta,
 hän aicanans sitä curita. Gal. San.
 Kirj. 13: 24. Älä laeta lasta curittama-
 sta: Sillä jos sinä händä wiikalla lyöt,
 niin ei hän cuole. Sinä lyöt händä
 wiikalla; waan sinä wapahdat hänen
 Sielunsa helwetistä. Gal. S. Kirj. 23:
 13, 14. Niin on myös taitanut tulla lai-
 min lyödyri rackaus lapsia cohtan ja mur-
 hen pitäminen heidän Sielustansa ja ruu-
 mistansa, ja niin edespäin, cuin edelläkäy-
 wäisistä synneistä neljättä käskyä wastan tai-
 tan hawata.

Wijdes Käsky.

13:nes Kyf. Mitkä owat ne erinomai-
 semmat synnit sitä wijdetta käskyä
 wastan?

Wast. Tappaminen ja murha: tyhjä
 wiikastuminen. Kärsimättömyys, wiikan can-
 daminen, cateus, sopimattomus, cowa sy-
 dän laupiutta osottamaan: riista, sowingon
 ylöslykäminen: eripuraisuus: Mailman mur-
 he, cuin mateaan saatta cuoleman, jolla ih-
 minen igensä murha ja tappa Sielungin
 puolesta. Tappa lähimmäisensä pahennu-
 rilla

yillä ja pahoilla neuvoilla ja pahoilla esi-
 merkeillä: Haucku sanat ja haucku nimet ja
 pilcan tapaiset sanan lascut lähimmäisestän-
 sä: ylönkäse ja pilanteko: lähimmäisen wäis-
 jyninen wieckaudella: cosca racastetan jär-
 jettömiä luondocappalia enämmin cuin köy-
 hiä ja waiwaisia, eli raadollisia. Ei teh-
 dä kellekän hywää. Unda wähän eli ei ollen-
 gan almua cowalla sydämmellä. Ei racas-
 ta Jumalan lapsia ja Jesusta hänen jä-
 senisänsä. 1 Joh. 5: 1. nijneuin mailma aina
 teke. 1 Joh. 3: 1. Joh. 15: 18, 19. Waan
 duomise, lastaa ja wainoa heitä: esia al-
 muillansa ainoastans omaa cunniata, ilman
 rackauden osotusta. Oman coston pyyndo,
 pahan suomus ja wihan kiucku: Eappa to-
 ralla ja kiroilemisella, washella ja petollisu-
 della: kiroilla murha mielen perkelen cautta,
 ja nijn olla yhdesä työsä ja teosa perkelen
 canha, joca on luonnstoin ja perkeellinen
 syndi Jumalattomitten suusa, wijmeisen a-
 jan waarallisesa Christicunnasa, cosca heidän
 kielensä nijn hirmuisesi sytytetän helwetis-
 tä isiansä ja myös muita wastan. Jac. 3:
 6. Ryytärmen myrcky on heidän
 huuldensa alla: joiden suu on täynän-
 sä kirousta ja hatkeutta. Rom. 3:
 13, 14.

14:nes Kys. Mikä on se hyvä, kuin sitä vastaan on tainnut tulla laimin lyödyxi?

Wast. Rakkaus lähimmäistä cohtan, ja laupiuden työsi; hiljaisuus eli siweys, pitkämielisyys, kärsiwällisyys; rakkaus wihollisia cohtan ja rucous wihollistensa ja wainojainensa edestä. Ystävällisyys: olla mielellänsä palvelewainen jokaiselle, kuin meidän apuun tarwisewat. Olla kärsiwällinen lähimmäistensä cohtan, koska joku wicoo tapahtu, mielellänsä anderi anda hänen wicorensa: Esiä wälicappaleita ja tietä sowindoon hänen cansanta: woiitta hywän tekemisellä wihamiehensä parannukseen: tehdä myös rauha muidengin wälillä: olla cansakärsiwäinen hätäynteitten ja tuscaa kärsiwäisten cansa. Kärsiä rakkaudesta Jumalan cansan tygö, paremmin waiwa ja pilkka heidän cansansa, kuin ajallista tarwetta synnisiä nautita etc. Ebr. II:25, 26.

Cuudes Käsky.

15:nes Kys. Mitkä owat ne erinomaiset semmat synnit sitä cuudetta käskyä vastaan?

Wast. Huorintekeminen, haureus ja saastaisuus sydämmen palamisessa ja himoissa, ajaturissa puheissa käytörisä ja töisä: haurellinen

nen pilan teco: hywain muotoisten sanain
 peitteen alla, haurellinen ymmärrys, ja syn-
 dinen nauru sen ylike: Sopimaton ja ylön-
 valdinen waatten parsi: Määrättömyys rua-
 sa ja juomasa tämän elämän ja mailman
 hecumari; matcan saatta salaisen saastaisu-
 den itse cansansa: haurelliset unet, haurelli-
 set weisut ja jutut, eli myös haurelliset Hi-
 storiat, haurelliset malauzet. Silmillänsä
 huorin tehdä sydämesänsä, syndisellä omal-
 la rakkaudella pitää itsensä caunin olewan:
 pahenda itsensä lihallisilla ajaturilla: mieli-
 suosiolla puhua muitten eli mailman huoru-
 den synneistä ja pahoista töistä, eikä mur-
 hellista sydändä ja miellä sen ylike canda,
 mielelläns cuulla niitä puhuttawan, ei ai-
 noastans nauruna pitää, syndiseyi iloxi ja
 nauruyi puhua senealdaisista kärkeään saate-
 tuista huoruden asioista, cuinga ne tutkiste-
 lemisiä ja muisto-kirjoisa ylösotetut ja kir-
 joitetut owat: Ajattomasti lihallisilla ajatu-
 rilla huwitella isiänsä awioskäskyn tarco-
 rella: Pitä saastaisia himoja, ja haurellista
 ja saastaista sydändä awioskäskysä: Sopimat-
 tomasti ja järjettömästi itsensä kättä awio-
 puolisotansa vastaan, eikä händä racasta,
 ylöncahoa händä ja murhelliseri saatta, ja
 hänelle wääräyttä tehdä: Lukea haurellisella
 mielellä haureuden synneistä, ja rangais-
 tuista

sta esimerkeistä raamatusta, jotea waroitukseksi, nuhteri ja kielloyri ja huoruden estämisiksi ylöskirjoitetut owat: holhota ruumistaan haureuteen: pitä irstaisia leicki tupia ja hyppyjä, ja niihin juosta pyhä päiwää ja juhliakin turmelemaan. Olla laiscana ja turhasa menosa, ei wälttä saastaisuden tila; ei huuta wäkiwaldaa wastan, joca warjellus waimolliselle puolelle annettu on. 5 Mos. Kirj. 22: 24. Allenda jongun pijsan awioskäsky lupaurella, ja sitten ylönannda hänen, jota ei hän elincautenansa tekemän pidä. 1 Mos. Kirj. 22: 28, 29. 2 Mos. 22: 16, 17. se on myös huorin tekeminen, nijncuincähden kertaisesti siinä jos hän myös hyljä hänen. Matth. 19: 9. paljasta ruuminja, waicka myös mailman tawangin jälken sopimattomasti: mailman ystäwyttä hake ruuminsa coriturilla: Erykätä pahendawaisia haurellisia lauluja ja historioita: haureuteen kehoitta ruuminsa juomingeisa, joca juopuminen muutoingin on julkinen lihan työ, ja ulosfulke Jumalan waldacunnan perimisestä. Gal. 5: 19, 20, 21. Juowurisa juopuuntitten tawan jälken turhia ja häwyttömiä puheita jaaritella 16.

16:nes Kys. Mitä on se hywä cuin sitä wastan on taitanut tulla laimin lyödyri?

Wast. Puhtaus sydämeä, puhtat ajatukset, puhtat puhet, puhtat kätöret, puhtat työt, cohtullisuus ruasa ja juomasa: Eoweljat waattet ilman ylpeyttä ja irstaisutta: maahan sulloa nuoruden himoja, ja wälttä niistä cohta nuorudesta, paeta pahennuksen tila ja pahendamaisista cankakäymistä, ristin naulita lihansa sen himoin ja haluin canka: Cunnioitta ja raeasta awiopuolisotansa: Eärsiwällinen olla ja pnyttä hywällä suosiolta parata hänen heikkoudens wirhejä, eikä sitä wirhexi lukea cuin hywä ja Jumalinen on, nijncuin mailman lapses cailken hengellisen murhen ja hywän halun, ja pahuden nuhtelemisen wirhexi lukewat; rakenda ajallista ja myös hengellistä suosiota ja sowindota hänen cankans. Wälttä riistoja ja eripuraisutta. Anda ruuminsa Jumalalle, pyhäri, eläwäxi ja otollisexi uhrixi. Tulla kihilaturi Christuxelle nijncujn puhdas neitzy, puhdistettu cailkista niistä, cuin on Jumalan säändöä wastan. 2 Cor. II:2. murhettia niistä cuin HERNan owat, 1 Cor. 7:3, 4. Wielä Awioskäskyngin säädyssä ja tilasa nijn paljo cuin se HERNan pelwosa ja armon ajan waarinottamisessa tapahtua taita, että jouto olis, molembain suosioista hetfexi paastota ja rucvilla. 1 Cor. 7:5.

Seitsemes Käsky.

17:nes Kyf. Mitkä ovat ne erinomaisemat synnit sita seitsemättä käskyä vastaan?

Wast. Warcaus ja ryöväminen ja wä-
kisin ottaminen; pettä lähimmäisensä caupa-
sa, erinomattain myös hewoisten waihetta-
misessa, wäärän woiton pyytäminen, ahne-
us, oman parhan caominen, waikka ai-
wan wäärädesä. Myhdä petollista ja tur-
meldunutta cauppa calua: myhdä wäärän
mitan cansa: carcotta pois HERRAN pel-
won ja hywän oman tunnon, ilkiän woiton
tähden: olla cowa ja armottomi lähimmäistän-
sä vastaan: ei anda taecaisin wäärin saatua ca-
lua, joca erinomattain totiseen parannukseen
tarwitan. Hes. 33: 15. Ei andexi anda lä-
himmäisellensä hänen welcaansa, cossa ei
hänelle ole wara maya, eli wähimmäykin
olla kärsiwällinen hänen cansans, mutta co-
wudella tarttua hänen caulaaansa, ja ulos-
waatia hänelä cotta, eikä odotta siihen a-
sti, että hän sen saisi mareturi. Matth. 18:
28, 29, 30, 33. 2c. Osta hätäyndyneidä hal-
walla caupalla eli puolella hinnalla: rasitta
sydämensä tämän ajallisen elämän murhella:
cotta ikellensä tawaroita ahneudella ja ma-
ilman murhella, eli pacanallisella surulla.

Eovta tärwaransa maan päällä, ja ei eovta
 ikellensä tawarvota Taimasa. Matth. 6:19,
 20, 21. Racasta maallisia, Phil. 3:19. ja
 ei pyytä pitä menoansa Taimasa v. 20.
 Eakoa ainoastans näkyväisten päälle, jotca
 näkyväiset ja ajalliset catovat, ja ei näky-
 mättömäin, jotca ovat ijancalcifiset. 2 Cor.
 4:18. Pyytä woitta rahaa forteilla ja
 muilla spelein juonilla: ihastua ja hywäreus-
 otta sencaidaisen wäärin saadun woiton, ja
 sen ylike naura. Wäärin kättyä omaisu-
 densa tuhlamiseen ja juopumiseenre. Jättä
 welcansa ehdolla ja pahasta juonestä mara-
 mata, ja sencaidaisilla petollisilla juonilla
 myös welca tehdä. Jumalatoim otta
 lainan ja ei mara Ps. 37:21. Pyytä si-
 tä salata joca löyhty on, eikä sitä pyydy il-
 mei saatta, että oikia omistaja sais oman-
 sa jälle. Dikeuden muodon ja warjon ala-
 la waatia lähimmäiseldänsä lijat ja rasitta-
 waiset ulosteet. Olla ahne sisälle tuloisa ja
 oioisa: rasitta ja waatia tarwikewaisia ja
 köyhiä: malioilla sanoilla ja mielin Kielisil-
 lä puheilla wetä tygönsä lähimmäisensä hy-
 wyttä: Saarnata sentähden waldwimä ja
 petollisia lohduwuyia, Ohra piwon ja lei-
 wän palan tähden, ja petollisesti saats-
 ta surullisexi wanhursean sydämen, ja
 wahwista Jumalattoman kädet, niin
 ets

ettei hän palajais pahasta tiestäns ja
 fais elä. Hes. 13: 1, 8, 19, 22. Opetta
 ihmisten himoin ja corwain syhymisen jälken
 2 Tim. 4: 3. Gormein läpike cahoa, eli
 ei olla näkewänänsä ja cuulewanansa niitä
 maacunnasa wallikewaisia syndejä, eikä niis-
 tä nuhdella; eikä myös niitä wircansa jäl-
 ken (jolla se maailmallinen wirca on) ran-
 gaistuxen ala saatta, salaiusten lahjain ja il-
 kiän woiton pyynnön tähden. Otta lahjo-
 ja ja andimita riekammilda ja warallisem-
 milda, waiwuttarens wiattoman kōyhän a-
 siata: ei tytyä palckansa, waan ehiä sovi-
 mattomia walicappaleita ilkiään woittoon.
 Luc. 3: 13, 14.

18:nes Kys. Mikä on se hywä, kuin si-
 tä wastan on tainnut tulla
 laimin lyödyxi?

Wast. Dikeus caupasa ja kätörisä ja u-
 ri tytywäinen sydän: hywä tahto ja armah-
 tawainen sydän kōyhiä tarwiķewaisia coh-
 tan: ajallisten cappalden halpana pitäminen
 ja poiskieldäminen, niijn ettei ne jouduissi
 Sielun waaraxi, esteri autuden tiellä ja
 Sielun cuormaxi: Halu Eaiwallisten ja nä-
 kymättömäin ja ijancaicķisten verään: mur-
 hen pitäminen omistans oikeudella ja ei wää-
 rydellä: tuta, ja cohkullisudella ja kijtōyella

nautita Jumalan lahjoja ja ajallista siunasta, paeta ilkeiää woittoa ja pahennusta eslatuxen keinosa. Kijwastella Jumalan Eijwaudella wirasans, tuotta Christuxelle puhthan neizen, jos myös ajallisten tarpeitten wahingolla 2 Cor. II: 2. 9: 10. Wihata wäärnyden lahjoja ja andimita, ei Eä ihiänsä oman tunnon tähden niihin olengon secoitta. Kärsiä ajallisen hywyden raatelemisen, Christuxen Timen tähden ilolla, tietten, ettd on parembi ja pysyväisempi tawara Taiwasa, Ebr. 10: 34,

Cahderas Kästy.

19: nes Kys. Mitkä owat ne erinomaisemmat synnit sitä cahderatta kästyä wastan?

Wast. Wäärä todistus lähimmäistä wastan, wäärnyden muoto eli petos, walhe, petos ja wieckaus, ulocullaisus ja caunit puhet kielesä, waan mielesä myrcky ja pahafisu: rackaus paljasa kielesä ja wiha sydämesä ja itse työsä: duomita lähimmäistänsä ja saatta pahan sanoman hänen päällensä, lisätä hänen wicoihinsa siiwet ja niistä uloslewittä: ei nuhdella lähimmäistänsä hänen synneistänsä, waan olla ulocullainen hänen cansansa, tehdä pilaa yrinkertaisista ja niistä

tä pilcata: pitää lähimmäisestänsä turhia pu-
 heita ja jaarituxia: ylöspaisutta itsensä tur-
 haan kehumiseen ja oman cunnian pyhdyön,
 ja ylöncaisua lähimmäisensä, ylistä toista ih-
 mistä yli määrän, että hän toisen sen caut-
 ta sitä huonommaksi teki: cadehtia ja miel-
 dä paha pitää toisen hyvän nimen ja sano-
 man yllike. Käändä nurin puolin Jumal-
 lan lasten ja Jumalata pelkääväisten Sie-
 luin Jumalifuden harjoituxen, ja waarin
 ottawaisen ja tarctan oman tunnon, kiiwau-
 desa syndiä vastaan, ja luulla sen olevan
 valjan Jumalifuden muodon, ja pilkata si-
 tä ulcocullaisudexi: pitää yhden Christillisen
 ja oikean mailman lasten syndein nuhtelemi-
 sen määrän nuhten olevan, ja soimata sitä
 hengellifexi ylpeydeyi: määrää luuloja Juma-
 lifuden kiiwauden yllike wastahacoisudesansa
 canda: carwaludella ja petoyella Jumalan
 Sanan turmella suruttomille irralifexi loh-
 dutuxeyi elämästä ja autudesta, joca myös
 sillä tavalla joutu määräxi todistuxeyi hän-
 dä vastaan, niin hywin kuin määrin duo-
 migeminengin: Sillä joca Jumalattoman
 hurscaxi sano, ja joca wanhurscan soi-
 ma Jumalattomaksi, ne molemmat o-
 wat SEKralle caubistus. Gal. San.
 kirj. 17: 15. Voi niistä, jotka pahan
 hyväxi ja hyvän pahaxi sanovat,

jotca pimeydestä walkeuden ja walkeu-
 udesta pimeyden tekewät, jotca carwan-
 sta makian ja makiasta carwan teke-
 wät. Esa. 5:20. Wäärä todistus tapah-
 tu myös laillisellakin wäärällä duomiolla:
 Woi niitä = Jotca Jumalattoman
 lahjain tähden wanhurscauttawat, ja
 kääntäwät wanhurscasten oikeuden pois
 heildä. Esa. 5:23. Niin myös saarnoi-
 sakin wäärällä duomimisella ja myös wää-
 rillä ja petollisilla lohdutuksilla, Woi tei-
 tä, jotca umbelette ihmisille pehmity-
 xiä cainalon ala re. Te saastutatte mi-
 nun, minun cansani seasa ohra pion
 ja leiwän palan tähden: että te duo-
 mitetta ne sielut cuolemaan, jotca ei
 pidä cuoleman, ja duomitette ne elä-
 män, jotca ei pidä elämän, teidän
 walhenne cautta minun cansani seasa,
 jotca mielelläns walhetta cuulewat.
 Hes. 13:18, 19, re. 22. johon jouckoon myös
 tule petollinen ylistys ruumin Saarnoisa ja
 elämä kertain kirjoituksisa ja muisa maahan
 paniais tyyctiarkeisa re.

20:nes Kys. Mikä on se hywä kuin sitä
 vastaan on tainut tulla lai-
 min lyödyxi?

Wast. Wacuus ja totuus puheisa ja
 wisä, waca ylöscasando ilman petosta ja
 wil-

wilpia: Sillä joca filmä iste, ei se hywä
 ajattele: ja joca huuliansa purestele, se
 pahaa matcaan saatta. Sal. San. k.
 16:30. Naekaus totuden ja totuuden tun-
 nustajain tiggö. Wiha walhetta ja ulco-
 cullaisutta wastan: uscollifesti pitä lupauren-
 sa, muutoin se on myös wäärä todistus,
 jos jocu oikein luvannut on ja sen wäärin
 pitä eli wääräydellä rieko: Peittä lähimmäis-
 sensä heikkouria niin paljo kuin se hywällä
 omalla tunnolla tapahtua taita: nihdellä lä-
 himmäisensä rieoria Jumalisella, Christillis-
 sellä ja toimellisella sydämellä ja mielellä:
 Sillä ei sinun pidä wihaman weljees si-
 nun sydämesäs, waan sinun pitä ca:kes-
 ti nuhteleman lähimmäistäs, ettes wi-
 capääri tulis hänen tähtensä. 3 Mos.
 Kirj. 19:17. Matth. 18:15. Luc. 17:3. Hy-
 win lähimmäisestäsä ajattelman ja puhus-
 man, ja ilman totuden ja oman tunnon
 turmellusta, se on toden ja ei walhen jäl-
 ken, caieki asiat parhain päin kaändämän,
 niin ettei paha hywäri ja hywä pahas-
 ri sanota 2c. Esa. 5:20. Ja cosea josta
 eusta paha todistus totuuden jälkeen annet-
 taman pitä, tehdä sitä murhella ja mieli-
 carwandella, ja ei sen ylike ilwita ja naura,
 toiwottain ikellensä ollen tilan parembia hä-
 nestä todista, jos hän olis ikensä parem-
 min käyttänyt.

Yhderäs Kästy.

21mes Kyf. Mitkä owat ne erinomai-
simmat synnit sitä yhderättä
kästyä vastaan?

Wast. Pitä pyyhdyä lähimmäisensä huo-
nen ja omaisuuden perän: Lain muodon ja
warjon alla pyytä sitä itsellensä woitta, eli
ainoastans jongun palan siitä alensa saada,
eli myös salaisesti rajan ja määrän muu-
tamisella itsellensä omista: Olla eade lähim-
mäisensä menestyksen yllize: himoita mail-
mallista perindöä eli tawarata, ja sentähden
toiwotta toisen cuolemaa: perinnöistä ja ma-
illmallisista tawaroista riista ja eripuraisutta
pitä: Kiellä ja salata welcaansa, sillä tawar-
la saadarensa pitä wieran omaisutta, seisoa
lähimmäisensä omaisuuden perän, wieckau-
della ja petoyella pyytä sitä itsellensä woitta:
Turhia kärkejän käymisiä ja oikeuden asioi-
ta itsellensä tehdä, eli myös niiden sopimis-
sesta tawarata ja woittoa pyytä: Otta its-
sellensä wäärden asioisa tunnottomia Aldwo-
cateja eli asianajaita, jotka rahan tähden
wastawat synnin ja wäärden edestä: Teh-
dä sopimattomia fuostumisia eli liittoja: waa-
tia lähimmäistans rasittawaiseen sowindoon
oman woiton pyynnösä: ei eksiä itsellensä ma-
jaa tawarata, eli tulewaista kaupungita, waan
tytä ainoastans catowaisijn, jotka huekurwat.

22. Kys. Mikä on se hyvä, kuin sitä vastaan on tainuttulla laimin lyödyri?

Wast. Olla tyytyväinen Jumalan tahdon alla: Suoda lähimmäisellens caicea hyvä: olla niineuin outo ja muucalainen täsä maailmasa, ja pyytä pitä menonsa tawasa: tehdä suwindota paremmin jollain oomalla wahingollansa, kuin paljon oikeuden asiain ikensä secoitta. Tijn on siis caiketi wica teidän seassanne, että te toinen toisenne canga käytte oikeuden es teen: mixette paremmin wääryttä kars si? 1 Cor. 6: 7, 12. Casoa lähimmäisen parasta: Karsia oikeuden tähden karsiwällisydellä: cuoletta pahan himon ja pahan pyynnön sydämesänsä; olla oikein tekewäinen ja Christellinen suostumisesa ja lijoisa: ahneuden ajaturia ja aiwoituria tykönsä cuoletta.

Kymmenes Käsky.

23. Kys. Mitkä owat ne erinomaismat synnit sitä kymmenettä käskyä vastaan?

Wast. Perisyndi, ja sen paha himo ja lihallisen syndymisen halu sydämesä: Suostumus lihan himoihin ja niitä seuraman: himoikewaisilla filmillä ja sydämellä casoa lähimmäisensä emändätä, palveljaa, pale-

En pijäa, carjää, juhtaa &c. Pahat ja saastais-
staiset liicuturet sydämesä: pahat ja saastais-
set ja omaa voittoa pyytäväiset unet, ei
niitä vastaan sotia ja ne tucautta.

24. Kys. Mitä on se hyvä, kuin sitä
vastaan on tainnut tulla lai-
min lyödyxi?

Wast. Eihallisten himoin ja haluin cuo-
lettaminen: ei niihin olkengan suostua: peri-
synnin woiman jecapäiwäisesä catumuresä
ja parannuresä cuoletta: tuta perisynnin ras-
cautta ja myrkyä. Pahoja himoja catua
ja rucolla armoa ja syndein anderi anda-
mista: ahkeroita isiänsä puhtaista ajatuxi-
sta, puheista, käytöxistä ja töistä, niin
myös hyvän suomisesä: caieki hywin suoda
lähimmäiselle, mitä hänelle on. Ekiä oman
tunnon puhdistusta ja rauha Jesuxen we-
resä uscosa: cawahä ettei hän ketän pahen-
naisi eli kehöitaisi syndijn ja pahoin himoi-
hin. (*)

25. Kys. Cuinga se tule, että mind löy-
dän tässä lain selityresä sencaldaisia
syn-

(*) Vid. Scrivers Sjåla skatts 2. del 4. pred. 20 §
som ock den första bättringen af döda gierningar &c.
af år 1746. hwarutur denna tijo Guds buds ut-
tydning nu är verterad uppå Finska Språket, och
å några ställen enkannerligen med Skriftenes Språk
tillökt; och nu följer widare tillökning.

syndejä, joita ei laki itzesänsä ilmoita: ehkä ne myös owattin cuitengin suuret ja erinomaiset synnit, koska ne tapahtuwat Ewangellumin armon wastan: niincuin erinomattaisin. Christityn nimen candamisesta, cuin ei cuitengan wietetä Christillistä elämäkertaa, ja ei waelleta Ewangeliu- mille mahdollisesti, ja niin edespäin.

Wast. Ewangeliumi jonga sinä olet cuul- lut, se anda Christittyin seasa laille sen was- lon, niin että myös Ewangeliumin armo- wastan tehdyt synnit tulewat lain nuhten, duomion ja kirouren ala wedetyxi eli luetu- xi, niille jotca wielä muutoingin lain alla owat, ja ei wielä ole Ewangeliumin armo- ala paennet ja pääsnet; jongatähden he myös Christityn nimen Christyesta hukkan ja tur- haan candawat, ja ei sengan tähden pääse rangaisemata, koska ei he Ewangeliu- mille sowelijasti waella. Phil. 1: 27. Eikä sen he- delmiä canna. Matth. 21: 43. Suotiamo- bi pitä oleman Sodoman ja Gomor- ran maalle duomiopäiwänä, cuin sille caupungille. Matth. 10: 15.

Ei siis Ewangeliumi tee lakia tuhjari, waan paremmin wahwista, sekä niille suu- remmari duomiopi, jotca, ei Jumalata
tun-

tundenet, ja niille jotca ei meidän **HER**
 ran **JES**uxen **CHR**istuxen **E**wangeliumi-
 ta tottelez. 2 **Thess.** 1: 8, 9. Että myös niij-
 le jotca **E**wangeliumille cuiliaiset ovat ojen-
 nus nuoraxi heidän **E**lämäkerrasansa, jonga-
 tähden **A**postoli **P**yhä **P**awali sano: Teen-
 gö me lain tyhjäksi uscon kautta? pois-
 se; waan me wahwistamme lain. **Rom.**
 3: 3. Täsä on siis eroitus niiden wälillä
 cuin ovat lain alla, ja niiden wälillä jot-
 ca eläwäsä uscosa ovat armon alla: Niin-
 cuin **B**apastaja **J**esus sano: Joca hä-
 nen päällens usco, ei händä duomita;
 mutta joca ei usco, se on jo duomita-
 tu: Sillä ei hän usconut **J**umalan ai-
 noan **P**ojan **T**imen päälle. **Joh.** 3: 18,
 36. **J**ESuxen **CHR**istuxen kautta siis on us-
 cowaisille ja armon alla olewaisille lunastus
 lain kirouwesta. **Gal.** 3: 13. Toille se myös
 sanotan: Jos te **S**engeldä hallitan, niin
 et te ole lain alla. **Gal.** 5: 18. **E**uitens-
 gin laista synnin tundo tule. **Rom.** 10:
 20. Ja syndi tule ylige määrän syn-
 nixi. **Rom.** 7: 13. **M**utta cusa syndi on
 suurexi tuttu, siinä on armo ylönpal-
 disexi tuttu. **Rom.** 5: 20.

Ei siis se ole **HER**raa pekkäwäisiä **S**ies-
 lujä wastan, saada tuta caikinaisia syndejän-
 sä sekä lallia että **E**wangeliumita wastan,
 tuls

tulla oikein synnin tundoon ja eatumuren murhesen, ja uscon haluun ja turvaan armon päälle Christusesa Jesusesa, ja wälttä ja cartta, ettei he armon päälle ja Ewangeliumin wäärin käyttämisellä enä coscan syndiä tekisi, sillä ne myös owat ne caickein suurimmat ja rascammat synnit: Sillä jos joku Moseren lain ricko, hänen pitää ilman armota cuoleman cahden taicka colmen todistajan cautta. Tuinga palejo enämmän rangaisturen te luulette sen ansainnen, joca Jumalan Pojan jalwoilla talla, ja Testamendin weren saastutta, ja armon Senge pilkka: Ebr. 10: 28, 29.

Sentähden caicki jotca laisa owat syndiä tehnet, ne pitää lain cautta duomitaman. Rom. 2: 12. Ja niin caicki heidän syndinsä, jotca wielä lain alla owat, ne Ewangeliiumillisetkin synnit tulewat lain kirouren ala: Ja niin wijmeisnä päivänä Eri duomio tapastu: he duomitant sentähden, ettei he ole ainwaastans lain cautta kirvotut; mutta myös, ettei he ole Wapastaja Jesusta hänen weljisänsä racastanet, ei niissä pienimmisäkän weljisä, jotca cuitengin mailmasa olit aina heidän parisansa, niin että he myös pahoisia toisänsä olit tainnet heitä wihata ja pilkata Jesuren Nimen täh-

tähden, Matth. 5:11. Tämä Wapah-
 tajan Jesuren rakkaus hänen pienimmistä wel-
 jisänsä, ei nyt tosin ole laisa eroitettu ja se-
 litetty; mutta että heille myös on ollut E-
 wangeliumin walo tarjona, niin tule se heil-
 le myös kirouxyi ja lain kirouyen ala, ja
 duomioyi heidän omain hedelmittensä jälken,
 joilla ei ole sitä eläwätä uscoa ollut, eikä ar-
 mon kautta Ewangeliumillista palawata rac-
 kautta Wapah-tajan Jesuren Christuren ty-
 gö. Sillä tämä on hänen kästyns, et-
 tä me hänen Poicansa Jesuren Chri-
 sturen Timen päälle uscoissimme, ja ra-
 castaisimme toinen toistamme, niincuin
 hän kästyn meille andoi. Joh. 3:23. ni-
 mittäin weljellisellä rakkaudella Jumalan las-
 ten ja Jesuren jäsenitten tygö, joca weljel-
 linen rakkaus uscosta ja uudesta syndymifestä
 tule. Ja jocainen cuin racasta, se on
 Jumalasta syndynyt, ja tunde Juma-
 lan. Joca ei racasta, ei hän tunne
 Jumalata: Sillä Jumala on rakkaus.
 I Joh. 4:7, 8.

Sentähden tulla oikein synnin tundoon, ja
 oikeaan catumukseen ja parannukseen, ja myös
 hywän tekemiseen: niin on tarpellinen caicki-
 naisia syndejä yhdellä erällä filmäinsä eteen
 saada ja tuta ja tutkistella, joiden kautta cui-
 teugin Jumalata ja hänen armoansakin wa-
 stan

stan tule ricotuxi, joca Ewangeliumisa cail-
 lille taritan, ja Ewangeliumin walon cauto
 ta sencaldaiset tulewat myös lain allakin wes-
 detyxi: nijncuin esicuwari: Jumalan nimi
 ei suingan wähemmin tule turhaan laus-
 sutuxi, Wapahujan Jesuren Nimen tur-
 haan lausumisen cautta, cuin muutoingin
 Jumalan nimen turhaan lausumisella: Sit-
 tä Hän on myös HERa meidän Juma-
 lamme, nijncuin Ewangelium sen walosan-
 sa meille ilmoitta.

Jonga tähden, että Ewangeliumi Laille
 sencaldaisen walon anda, myöskin uscon o-
 pin kirjasa seis: Mutta se on myös tos-
 si, että laki tule ylöswalaitetuxi ja se-
 litetyxi Ewangeliumin cautta; mutta
 ei sitä wähemmin ole lain erinomainen
 wirca, nuhdella syndejä ja opetta hy-
 wistä töistä. (*)

Nijn on myös Wapahujan Jesuren kär-
 siminen nijn cuin lain saarna, cosca me sijn-
 nä ainwastans cakelemme, cuinga suuren
 waitwan ja karsimisen meid in syndimme hä-
 nelle matcaan saattanet owat; josta hawai-
 tan, cuinga rascat synnit owat, ja cuinga
 Jumalan wihan calcki on sangen rascasti
 mailman syndein ylike ulostuodatetuxi tuls-
 tut,

(*) Ses Augsburgiska Betännelseus förklaring Swen-
 ska edition pag. 367.

lut, niin ettei Jumala maailman syndein al-
la ainoata Poicansakan armahtanut, eikä
hänen pyhän wanhurscaudensa tähden sää-
stä tainnut: Cosca siinä piti oleman täydels-
linen lunastus synnistä ja synnin palcasta
cuolemasta ja cadotuksesta. Zonga tähden
myös uscon opin kirjasa seisoo: Ja mikä on
cowembi ja hirmuuisembi julistus ja saar-
naminen Jumalan wihasta syndiä wa-
staa, kuin ike Jesuren Christuren Ju-
malan Pojan kärsiminen ja cuolema;
Mutta niincawwan, cuen caikki tämä
julista eli selittää Jumalan wihan ja
peljättä ihmisen, niin ei se wielä erin-
omattaisiin ole Ewangeliumin ja Chri-
sturen saarna; mutta paljo enämmin
Mosexen Laki catumattomia wastaa. (*)

Ja niin on tarpeellinen caickinaisista syn-
neistä, jotca myös Ewangeliumiakin wa-
staa tapahtuwat, Lain tauluin alla, Ewan-
geliumin walon cautta tutkistella, niissäkin
tullarensa syndeinsä tundoon, sekä tekemise-
sä että jättämisesä ja laimin lyömisessä: Sil-
lä sen palweljan, joca tiesi SKransa
tahdon, ja ei isiansä walmistanut, ei-
kä tehnyt hänen tahtonsa jälkeen, täyty
paljo hawoja kärsiä. Luc. 12: 47.

II:xi Ike

(*) Ses Augsburgissa Belännellens förlaring.
pag. 365.

II:ri Iherosolymus Ewangeliumin jälken.

§. I.

2 Cor. 13: 5.

Soetelcat teitänne, jos te olette uskos-
sa, cotecat teitänne: eli ellekö isiän-
ne tunne, että **J**esus Christus on teis-
sä? ellei niin ole että te kelwottomat o-
letta. Tämä on nyt juuri Ewangeliumil-
linen coetus, että Sielu igens coettele, jos
hän on uscosa ja armosa elicä ei: Jos Chri-
stus asu hänesä, joca myös tundu armon
waicuturista, hengellisestä uscon elämästä
Jesusesta, **J**esuren rakkaudesta, ja udesta
cuuliaisudesta **J**esuren tahdon jälken elä-
mään, hengellisestä rauhasta **J**esuren weren
cautta, Sydämen ja sman tunnon puhdi-
sturesta: Pyhän Hengen lohdutuksesta, ja to-
disturesta, että yri uscowainen Sielu on Ju-
malan lapsi: wielä myös murhesa ja lohdu-
turen caipauesakin sista, että sillä uscowai-
sella Sielulla aina on pako, turwa ja ha-
lu Jumalan ja Wapahajan **J**esuren ty-
gö, odottain hänen wirwoturensa perän:
mutta se cuin näisä, joisa Christuren tykö-
nä asuminen tundu, ei isiänsä ollengan tun-
ne, ei myös mitän pelkä eli caipa, eikä ha-
la hengellistä armon waicutusta, se on wie-
lä

lä keltwotoin ja ei sowlas armon tilasta itziänsä lohduuttaman. Taincaldainen ike coettelemus sekä lain että Ewangeliumin jälken on wielä myös tarpellinen HERNAN Ehtolliselle käydesä, nimittäin jos Sielu tunde syndinsä cuorman ja turmelluxensa laista, ja Ewangeliumin armon jälken tarwike JESUSTA Parandajayensa, ja eläwäsä uscosa JESUrehen turwa, ja hänen ikensä ala ikensä anda julistaman HERNAN cuolemata siihen asti kuin hän tule 2c. Jonga tähden siittä seijs: Mutta coetelcan ihminen itziänsä, ja niijn syötän tästä leiwästä ja juocan tästä caltista. I Cor. II:26, 27, 28.

S. 2.

Coetella itziänsä lain jälken, se on nyt caikille yri tietty asia, jos he ainoastans Catechismuren kysymyrestä waarin ottawat. Cuinga me tunnemme laista synnin? Wastaus: Cosca me luemme ja tutkistelemme Jumalan kymmenen käskysanoja, ja siinä siwusa tutkistelemme meidän elämäkertamme 2c. Mutta coetella itziänsä Ewangeliumin jälken, se on ussiammille aiwan outo asia, niijn ettei he siittä ollengan huoli eikä tottele, kuin cuitengin Apostoli sano: Coetelcat teitänne, jos te oletta uscosa 2c coetelcan ihminen itziänsä 2c. Joilla sanoilla hän tietä anda, että myös Ewan

Ewangeliumin jälkeen ihe coettemus tapah-
tuman pitä, jos Sielu on armon tilasa eli
ei, ja jos Christus JEsus asu hanesä, jos
hän iso ja jano wanhurscautta, nijncuin oi-
kein hengellinen waiwainen, ja ehi Sielun
lepoa JEsuxen soweljan iken alla, ja JEs-
uxen seuramisen opisa ja halusa.

Ilman sitä nijn ei nijtäkän ole monda,
jotca laingan jälkeen ihe nsä ihe coettelemus-
reen todella andawat, eikä usco iziänsä caico-
kein käskyn rikkomiseen wicapääxi sekä teke-
misesä että jättämisesä: Sillä ei he coettes-
lekan iziänsä jocaiken lain käskyn jälkeen,
waan menewät päälimitten nijncuin Phari-
seus templisä sanoden: Minä kijtän sinua
Jumala, etten minä ole nijncuin muut
ihmiset, rydwärä, wäärä, huorin te-
kiä 2c. Luc. 18: 11. Ja nijn ei he ollengan
ota waaria lain hengellisestä selityrestä, jo-
sa perisynnin himo ja sydämen ajaturet ja
pahat liicuturetkin synniri ja Jumalan kä-
skyn rikkomiseri luetan, ei ainoastans pa-
han tekemisesä, mutta myös hywän jättämi-
sesä, josta jo edelläkäywäisissä lain tauluisa
on selitetty, jos jocu HERNAN pelwosa ja
HERNAN pelwon tähden, tullayensa synnin
tundoon, sitä todella tutkistella tahto: Ja
erinomattaisin Wapahhtajan JEsuxen eman
lain selityren taposta wihan ja haucku sa-
nain

nain kautta, huorin tekemisestä filmillä ja sydämellä, niincuin pitäis sydämellisessä murhe-
 besa turmeluksen ylikse, waarin otais. Matth.
 5: 22 2c. 28 2c. Että he Jumalan laista
 oikein heidän syndinsä tundeon tulla mah-
 dait, ja siinä siwusa myös sitten coettelisit
 iksiänsä Ewangeliumingin jälkeen, jos he ol-
 langan vielä tähän asti owat Ewangeliu-
 min armoa vastaan ottanet, ja sen oikein
 hengelliseen sotaan hengellisiä wihollisia wa-
 stan täsi sotiwaisesa Seuracunnasa, woito-
 xi wihollistensa ylikse kättänet, niincuin siis-
 tä sotiwaisesta Seuracunnasta seis: Se o-
 wat hänen woittanet Carizan weren
 kautta, ja hänen todisturens Sanan
 kautta, ja ei he heidän hengeänsä cuo-
 lemaan asti racastanet. Ilm. Kirj. 12:
 11. Josta siis nyt seura, Ewangeliumin
 jälkeen coetus, niincuin.

S. 3.

1: sin Yhteisesti caickein coetus, erino-
 mattain niitten, jotca armon järje-
 styreen, ja herätyren muotoon jo-
 tullet owat.

Täsa coetusesa Ewangeliumin jälkeen niin
 tyso nyt, racas Sielu, omaa sydändäs ja
 coco elämäkertaa, jos sinä olet cosean E-
 wangeliumin armon eukumisesta parannus-
 reen lijkurwaisella ja myöndywisellä sydä-
 melo

mellä waarin ottanut, niin että sinä olisit tullut sydämen liikutukseen ja halukun armon peran **J E X u s** pelwosa ja Jumalan Sanan woiman sinun silmäis arwamiseen tundenut.

Coettele itsiäs: Jos sinä olet fitten sitä Ewangeliumin eukumisen armoa seuranut, eli myös wastahacoinen ja lugumpitämätöin ollut, ja sen jälleis tucauttanut.

Coettele itsiäs: Jos sinä siinä armon eukumisen seuramisessa olet Jumalan ja **W a p a h t a j a n** **J E S u s**en tygö armoa ekimään paennut, nijneuin wiakkinen ja duomittu sinun syndeis täyden.

Coettele itsiäs: Jos sinä siinä paleneemi esa ja armoa ekimisesä hartaan rucouwen canssa olet sydämeittä Jumalan tygö käändynyt ilman wilpiä ja petosta ja ulcocullaisutta, niin että sinä olisit caicci sinun hallis kewartiset syndis ylönnandanut ja hyljännyt, nijneuin sinun Sielus wiholliset ja murhajat.

Coettele itsiäs: Jos sinä tässä sydämelisessä käändymisesä olet siihen asti ja niin cauwon armon **J e s u s**in tykdnä **J E S u s**en weresä armoa ekinyt, niin että sinun itsesäs uscotoin sydämes olis tullut uscoon awaturi, ja sinä olisit **J E S u s**esa **C h r i s t u s**esa armon ja sinun syndeis anderi andamisen löytänyt.

Coettele itziäs: Jos tämä ekitty ja löy-
ty armo Jesuxen Christuxen weren sowin-
nosa on sinun sydämes wirwottanut, ja
wacuuttanut sitä, että sinä sen kautta olet
tullut Jumalan lapsesi ja perillisesi ja Je-
suxen Christuxen canpaperillisesi. Rom. 8:
17. Ja jos sinulla sijtä on Pyhän Hen-
gen todistus, ja ei enä orjuden, waan wa-
littuin lasten Hengi, josa sinä nyt huudat:
Abba Kacas Isä. v. 15, 16. Ja taidat
uscalluxella täyde edes armon istuimen
tygö, että sinä laupiuden saisit ja löy-
däisit silloin armon, cosca sinä apua
tarwitset, se on aina ja erinomattain mur-
hen ja tuscan aicana. Ebr. 4: 16.

Coettele itziäs: Jos sinulla samasa ar-
mosa on rauha Jumalan cansa, ja tygö
käämys uscosa tähän armohon, josa sinä sei-
sot. Rom. 5: 1, 2. Ja rauha myös oma-
sa tunnosas Christuxen weren puhdistuxen
kautta, cuolewaisista töistä eläwätä Juma-
lata palweleman. Ebr. 9: 14. Niin ettei
sinun syndeis duomio sinua enä estä lapsel-
lisesä uscalluxesta tygökäämisesä armon is-
tuimen tygö, caikisa sinun tarpeisas ja
puutteisas.

Coettele itziäs: Jos sinulla uuden syndy-
misen kautta on eläwä toiwö Jesuxen Chri-
stuxen ylösnousemisen kautta cuolleista, ca-
to

tomattomaan, saastuttamattomaan ja turmelemattomaan perindöön, joca Taimahas Jumalan lapsia warten tähdellä pandu on, jotca Jumalan wäellä uscon cautta autuuteen kätketän 2c. 1 Pet 1: 3, 4, 5.

Coettele itziäs: Jos sinä iloišet toiwosa täsä Jumalan lasten wähän ajan karsimisessa, josa sinun uscos coetellan, nijncuin culla tuleša, 1 Pet. 1: 6, 7. Erinomattain mailman pilcan ja wainon alla. Matth. 5: 11, 12. 1 Pet. 4: 13, 14. Rom. 12: 12.

S. 4.

Coettele itziäs: Jos sinulla täsä eläwäsä toiwosa, ja rauhasa Jumalan canša, on lepo sinun Sielulles Jesuren iken alla Matth. 11: 29, 30. Ja ahkera Jumalan palwelus, rucourilla, ja aurihuutamisilla ja Jumalan Nimen kiihtyellä ja ylistyellä. Luc. 18: 1, 7, 8. Eph. 6: 18. Ebr. 13: 15. Rom. 12: 11, 12.

Coettele itziäs: Jos sinä udesa cuuliais sudesä olet Jesuren lambaista, jotca cuulewat hänen äänensä, jotca hän tunde omisrensä ja jotca seurawat händä 2c. Joh. 10: 27, 28, 29.

Coettele itziäs: Jos sinä tiusaurisa ja hengellisessä murhesa ja waiwasa, jöisa sinun uscos wielä coetellan, aina vyhdät jällens sinun waattes pestä, ja ne Carigan weresä

walaista. Jlm. Kirj. 7:14. Niin ettet sinä
 koscan sinun oman kårsimises, eikä myös o-
 man euuliaisudes päälle luota, waan aino-
 astans JEsuren weren puhdisturen päälle:
 Sillä Wapastaja JEsus sano: Cosca te
 olette caicki tehnet, cuin teille kástetty
 on, niin sanocat, me olemma telwot-
 tomat palweljat; me teimme sen cuin
 meidän piti tekemån. Luc. 17:10. Ja
 Propheta Daniel sano: Sinä SÄKra o-
 let wanhurscas, mutta meidän tdyty
 häweta. Dan. 9:7. Ja Job sano: Mi-
 nä pidån igeni wiallisna, ja cadun to-
 musa ja tuhwas. Job. 42:6. Tämä
 on nyt hyi hengellinen nöyryttäminen aina
 sen sulan armon ja armahamisen ala, Jos
 hän Hengen waicuturen kautta wilpittömi-
 si Jumalan lapsisa, josa he aina liittawät
 igens JEsuren weren puhdisturen ala, jos-
 ca meitä racasti ja on meitä werellån-
 sä meidän synneistån pesnyt. Jlm. R.
 1:5. Joca nöyryttäminen täsä siis on ai-
 wan tarpellinen, johon myös se Tairallinen
 Jsa lapsiansa curitustengin kautta saatta:
 Sillä Jumala seiso ylpeitä wastan,
 mutta nöyryille anda hän armon. Jac.
 4:6, 7, 8, 9, 10.

S. 5.

Coettele igiäs: Jos sinä täsä udesa euu-
 ligio

liakudesa ja hengellisestä nöyrydestä, ja Jumalan iocaväiväisistä palveluksesta, olet pysyväinen Jesuren puolella, ja ylös nouset hengelliseen sotaan, hengellisillä sota aseilla, niin kuin Jumalan Sanan voimalla ja uscon kiihwellä 2c. Ewh. 6: 14, 15, 16 2c. ja hartailta rucouksilla hengellisiä vihollisia vastaan, jotka sinun udesta ciuhaisudesta ja Jumalan tahdon tekemisestä, lewosta Jesuresta, ja hengellisestä rauhasta, oman tunnon puhdistuksesta Jesuren werellä, ja caikesta hengellisestä hywästä, pois eroitta tahtowat, jotka hengelliset viholliset on perkele, mailma ja sinun oma syndinen lihas: Joita vastaan sinun pitää walwomman, vastaan seisoman uscosa: rucouleman ja aurhuutaman, Jesuren nimen ihmisten edestä tunnustaman, ja käärsimän mailman pilke Christuren tähden, ja sinun oman syndisen lihas himot ja halut cuolettaman, että sinä aina Jesuresta kinnirippuisit ja hänen teilläns waellaisit.

Coettele ikkäs: Jos sinä tässä hengellisessä sodassa voitat lihan himot, mailman kiusaukset, wastahacoisudet ja pilkat, niin ettet sinä niiden kautta tacaissin lange, ja myös perkeleen wiettelhyet ja päälle carcamiset, ja sinä voitosa Carikan weren kautta, ja hänen todisturens Sanan kautta. Ilm. Kirj. 22: 11, jällens seisatat sinun sielus lepoon

JEsuxesa, ja sinun hawais parannukseen **J**Esuxen haavain kautta. Esa. 53:5. 1 Pet. 2:24, 25.

Coettele ikkäs : Jos sinä siinä voitosa pyhät Hengen nöyrydesä armon alla, ja eaitisa aina annat cunnian, kiitoren ja ylistyren Jumalalle, niincuin Apost. P. Pawali sano: Kiitetty olcon Jumala, joca aina anda meille voiton Christuxesa. 2 Cor. 2:14. Eijisä caitisa me yllike voitamme hänen cauttansa, joca meitä on racastanut. Rom. 8:37. Et meille **SE**Rra, ei meille: waan **S**inun Timelles anna cunnia. Psal. 115:1.

Coettele ikkäs : Jos sinä tässä sydämen nöyrydes, ja udesa euuliaisudes niin racastat **J**Esusta hänen armonsa tundemisesä, että sinulla on halullinen sydän waelda soweljasti, telwaten caitisa **SE**Rralle, ja hedelmän tekisit caitisa hywisä töisä ja caswaisit Jumalan tundemisesä 2c. Col. 1:10 2c. Käyttäxes ihes niincuin Christuxen Ewangeliumpulille soweljas on. Phil. 1:27. Että sinä annat sinun ruumis eläwäxi, pyhäxi ja Jumalalle otolliseri uhrixi 2c. Ja et sowita ikkäs tämän mailman muodon jalken 2c. Rom. 12:1, 2. 1 Cor. 6:9, 10.

Coettele iksiäs : Jos sinulla täsä Ewangeliumillisesa waellusesa armon alla on wilpitöin sydän aina rippua uscon cauta Jesusesa, ja loppuun asti wahwana pysyä : josta seisö : Joca wahwana pysy loppuun asti, se tule autuaxi. Matth. 24 : 13. Me olemma Christus resta osalliseri tullet, jos me muutoin sen aljetun uscon loppuun asti wahwana pidämme. Ebr. 3 : 12. Kilwoittele hywä uscon kilwoitus, täsitä ijancaictinen elämä. 1 Tim. 6 : 12. Ole uscolinen cuolemaan asti, nijn mindä sinulle elämän cruunun annan. Ilm. Kirj. 2 : 10.

S. 6.

Caicki nämät ihe coettelemuxet Ewangeliumin jälken, owat nyt käändymättömille ja suruttomille sangen oudot asiat, sijtä syystä, ettei he wielä, waiccka he sen euullet owat, ole Ewangeliumin armon sydämihinsä wastan ottanet ; Euitengin pidäis heidängin ihecoettelemuxesa rupeman nijtä caiyamaan ja ajattelemaan, ettei heidän cansans wielä ole oikein laita, ja ettei he sijnä tundes mattomasa tilasansa taida olla autuuden jäsestyesä, eikä autuutta peria : Sillä Apost. sano : Eli ettetö te iksiänne tunne, että Jesus Christus on teisä? ellei nijn ole,

te, että te kelwottomat oletta. 2. Cor. 13. 15. Mutta se armoitettu ja elävässä us-
 cosa kiltwoittelemainen sielu, se näissä Ewan-
 geliumillisissa coettelemurissa halulla löytä Ju-
 malan Sanan ja armon ja elämän tien to-
 tuuden, ja pyytää niissä wahwistua, eashwa
 ja lisändyä, ja aina loppuun asti seisowai-
 nen olla, että he wäkewäri tulisit sisäl-
 lisesä ihmisesä, ja että Christus asuis
 uscon cautta heidän sydämisesänsä, ets
 tä he olisit rakauden cautta juurtuneet
 ja perustetut 20. Ja Christuren rakas-
 uuden tundisit, joca caiten tundemisen
 ylise kät: Että he olisit caitella Ju-
 malan täydellisydellä täytetyt. Eph. 3:
 16, 17, 18, 19. Niin coettele siis, racas
 Sielu, cuinga nämät asiat, cuin Ewange-
 liumin oppi autuuden tiestä sisällens käsittä,
 sinun Sielus tilan eanša yhteen sopiwat:
 ettet sinä olis armon tucauttamisessa ja pois-
 luopumisessa ja poislangemisessa jälless, jos
 sinä jo niistä olet jonkun esimaun saanut,
 elicä Christuren jälless cadottanut, josta jä-
 listä päin erinomattaisin tutkisteldawari tule.

S. 7.

Mutta jos niingin on, että sinä vielä
 Ešuresa useon cautta riput, ja olet hänen
 euyliaisista lambaistansa. Joh. 10: 27, 28.

29. Ja cuitengin sinulle murheksi ja waiketta
 wiikemiseksi tunnet näisä sinun puuttess ja heiko-
 toudes, niin eksi cuitengin armon kinnipitä-
 mistä ja wahwistusta hengellisestä elämästä
 Christuksessa Jesuksessa, ja turwa aina Ju-
 malan uscollisuteen hänen armahtamisa-
 sansa: Sillä HERRA on uscollinen, joo-
 ca teitä wahwista ja pahasta warjele.
 2 Thess. 3:3. Jumala on uscollinen,
 jonga kautta te cikutut olette hänen
 Poicansa Jesuksen Christuksen meidän
 HERRAM yhteyteen. 1 Cor. 1:9. Jos
 vielä niingin on, että cowat kiusaukset Ju-
 malan lasten toiwon omasta tilastansa heik-
 koxi tekewät, niin että he caikisa suuren puut-
 ten tundewat, ja cuitengin armon wahwi-
 sturen perän halajawat, niin tietäkän, että
 vielä kiusatuillakin on toiwos ja lohutus
 Jumalan Sanassa ja Ewangeliumillisisä lu-
 pauksissa: Sillä Jumala on uscollinen,
 joca ei salli teitä kiusata ylise teidän
 woimanne; waan hän teke myös kius-
 sauksesta lopun, että te sen woisitta kärsi-
 siä. 1 Cor. 10:13. HERRA Jumala lupa-
 omista lambaistans: Minä tahdon ike-
 minun lambani ruockia, ja minä tah-
 don heitä siioitta, sano HERRA, HERRA.
 Cadonnet tahdon minä eksiä, erys-
 net tallelle tuotta, haawoitettut sitoa,
 E5 heiko

heikkoja wahwista. 20. Hes. 34: 16. On
 siis sen elämän uscon omaisuus aina turwa-
 ta Jumalan armon ucollisuteen kaikisa puut-
 teisansa: Sillä hän on se joca paranda,
 autta, warjele, walmista, wahwista, pe-
 rusta. 1 Pet. 5: 10. Nöyrytä siis iges, si-
 na raadollinen Sielu, hänen armos ala si-
 nun puutteisas ja wihelijäisydesäs: Pidä
 iges wiallisna ja cadu tomusa ja tuhwa-
 sa. Job. 42: 6. Ja ennen caikia ehi saa-
 daves yhden hywän tahdon Ewangeliu-
 milliseen waellukseen, ja wilpittömän sy-
 dāmen isomisesa ja janomisesa Jesuren ja
 hänen wanhurscaudens perän: Sillä joca
 jano, se tulcan, ja joca tahto, hän
 ottacon elämän wettä lahjari. Ilm.
 Kirj. 22: 17. Ja Jumala anda synnit an-
 deri niille, joiden hengesä ei wilpiä ole.
 Psalm. 32: 1, 2.

S. 8.

Pyydä siis ja ehi kaikisa sinun puutteis-
 sas Jumalan ja Wapahdajan Jesuren su-
 laan armoon turwata, että sinä sen käsität-
 sit, cuin Ewangeliumin armosa sinun Sie-
 lus pelastukseen on tarpellinen, kilwoittele
 hywä uscon kilwoitus loppuun asti, ja wa-
 stan sinun sydāmes ja omantundos saastai-
 sutta ehi Jesuren weren puhdistusta har-
 tulla rucourilla ja huoraurilla, ja pyydä
 pyys

myös Jumalan Sanan nuhtella hillitä si-
 nun sydämes ja sinun kieles hengellisestä wal-
 womisesta, ettes cosean rietaisiin ajaturihin
 ja puheisiin langeis ja horjahdais, ja sinun
 omatundoas louckais; waan paremmin pu-
 huisit sitä, kuin on soweljas ja parans-
 nuxen tarpeeri, että se kelwollinen cuuls-
 la olis. Eph. 4: 29. Ja jos juscus wa-
 stoin sinun tahtoas sinun kieles on wilpiffel-
 lyt ja sinä sen perästä päin Hengen nuhten
 cautta hawaihet, että sopimatoin ja turha-
 sana sinun suustas on uloskäynyt, niin riens-
 nä aina Jesuxen weren puhdistukseen catus-
 waisella sydämellä uscosa, että sinun haawas-
 tulis Jesuxen haawain cautta paraturi, ja
 että sinulla olis turwa HERRan duomis-
 päiwänä: Sillä jos ei meidän sydäme-
 memme duomise meitä, niin meille
 on turwa Jumalaan. 1 Joh. 3: 21. 1
 Joh. 4: 17.

S. 9.

Mutta jos taas niin on, että joku täsä-
 ike coettelemuksesta löytä, ettei hän ensingän
 ole vielä tähän Ewangeliiumilliseen järje-
 styseen, ja waellukseen armon ja elämän
 tiellä, tullut; waan nyt jo cuitengin sydä-
 men liikutuksen ja piston cansa hawaike, et-
 tä hän on usein Jumalan armon cukumis-
 sen parannukseen mailman rakkaudella jällens,
 niine

nijneiin orfiantappuralla, tucauttanut, ja sit-
 ten ei mitän niistä seurawaisista uscon coeto-
 telemurista tundenut: Nijn älkön enä ar-
 mon aiccaa wijwytelkö: älkön enä seisoco ar-
 mon euzumista wastan, waan tutkistelcan
 nyt sitä lähemmin coco elämäfertaansa, en-
 sin lain tauluin jälken, että hän tundis hän-
 nen syndinsä, ja myös sydämensä sokeuden
 ja paaduturen Ewangeliumin armoa wa-
 stan: Ja rucoilcan sildä Taimalliselta 3.
 säldä Pyhä Henge Jesuren Nimeen, että
 hänen sydämensä tulis plöswalaisturi armon
 ajasta waaria ottamaan, ja ei enä Ewan-
 geliumin armoa hukkaan käyttämän. Ja
 jos hän täsä tilasa nyt caipa, ettei hän tä-
 sä ekimisesä wielä ole armoa löntännyt, waan
 hänen sydämensä täsä ensin tundu cowari-
 ja sulieturi, hänen aiccoimisensa ja halunsa
 Eymäkiwoiseyi ja wensäry: Nijn älkön roho-
 waisco isiansä sillä, ettei mitän waara olis,
 ja ettei hän is HERNAN pelcoa tarwisis,
 wälttärensä HERNAN tulewaista wihaa: Ei
 kää myös sillä, että cuitengin caieki wihdoin
 hywin käwis, ehkei mitän hywä ole kää-
 nissä. Jer. 8: 15. Sillä se hedelmätoin si-
 euna puu wihdoin poishacatan, Luc. 13: 7,
 8, 9. ja Jumalattomilla, jotea ehdollisi-
 sa synneisä pyrkivät, ei ole muuta, cuit
 hirmuinen kuomion odotus, ja tulen kirjwa-
 us,

us, joca wastahacoiset syöpä on. Ebr. 10: 27. Ja Waxahataja JEsus sano, että hän pensiat rupe suustansa ulosdrendamaan. Jlm. R. 3: 16. Sentähden cosca jocu sydämen sä cowari, suljeturi, kylmäkiscoisexi ja pensiaxi tunde, niin ruwetcan wielä hartaamin armoa ekimään, että Jumala Sanansa woimalla muserrais sen cowan sydämen, awais sen suljetun sydämen, palawari tekis sen kylmäkiscoisen ja pensian sydämen: Silälä Jumalan Sana on eläwä ja woimallinen, ja teräwämbi, cuin jocu capiteräinen miekä, ja tunge läpike 10. Ebr. 4: 12. Eitö minun Sanani ole niincuin tuli, sano HERa, ja niincuin wasara, joca wuoren murenda? Jer. 23: 29. Joca siis Jumalan Sanan HERan pelwori usco, ja myös armon haluri, sen cowa ja suljettu sydän tule wisin muserreturi ja aweturi, jos hän ainoastans on ahkera ja harras armon owen päälle colcuttamään. Luc. 11: 8.

S. 10.

Mutta sano jocu: Mind olen ekinyt; waan en mind ole cuitengan armoa löytännyt: wastaus: coettele siis ikias wielä seurawaisisa cappaleisa, että löydäisit; mitkä armon estet sinun tykönäis ollet owat; Niincuin ensin coettele sinuas, jos sinulle

on cosean ollut hätämyyntä ja sydämellistä
 parannuksen murhetta, niincuin sillä, joka
 jos näke syndeinsä duomion, ja usco Jumal-
 lan tulevaisen wihan. Coettele vielä sinu-
 as: Jos sinulla vielä on ollut täyttä ha-
 lua ja aicomista parannukseen eli jos sinä
 ainoastans olet tahtonut ikes puolittain pa-
 randa, ja et ole tahtonut niitä rackambia
 syndiä wieläkän ylönananda ja hyljätä, niin-
 cuin sydämes saastaisutta ja mailman rac-
 kautta, kieles irstaisutta, ja sinun coco elä-
 mäs seiwittamista mailman muodon jälken,
 mailman ystäwyttä ja turha cansakäymistä,
 et ole tahtonut wäärin saatua calua anda
 taecaisin, ei lähimmäistäs seiwitta, misä sinä
 olet händä wahan rickonut: Et ole myös
 poispannut wihaa totuuden walkeutta wa-
 stan, ei wäärä ja petollista uscallusta ja tur-
 wa suruttomuudesa, ja niin edespäin; ei siis
 ole ihme, ettet sinä paljalla ulconaisella HERRa
 HERRa huutamisella ole armoa löytä-
 nyt: Sillä et sinä siinä tilasa ole ollut mah-
 dollinen armoa saaman ja käsittämään, cose-
 ca sydän vielä on wilpisa ja petoresa ja
 myös synnin orjudesa, ilman sydämellistä
 kääntymistä pois caikista synneistä, ollut es-
 roitettu elämän tiestä: Sillä ei jocainen
 cuin sano minulle: HERRa, HERRa,
 pida tulemaan taiwan waldacundaan,
 Mut

mutta joca teke minun Isäni tahdon,
 cuin on Taiwaisa. Matth. 7:21. Sen-
 tähden ota nyt waari Jumalan sanasta, joca
 kässe kääntymisessä jo pois heittä caikki
 ylise kääntymiset: niincuin siittä seiho: Seittä
 kät pois tyköänne caikki ylise kääntymis-
 senne, jolla te rickonet oletta, ja tehtät
 teillenenne uusi sydän ja uusi hengi 2c.
 Hes. 18:31. Muutoin ja ellei tämä tapah-
 du, niin yxi ekiväinen sielu on wielä sokeu-
 desta armon järjestyksestä, ja tahto sowitta Chri-
 stusta Belialin canha. 2 Cor. 6:15. Ja
 tehdä Christusen synnin palweljari, Gal.
 2:17. Ja sillä tavalla moni eki ja pyytä
 ahtaasta portista mennä sisälle, ja ei taida.
 Luc. 13:24. On siis se sun oma syys,
 ettet sinä tähän asti ole löytänyt.

S. II.

Coettele siis sinuas myös wielä, ilman
 näitä esteitä, wielä muistakin salaisista es-
 teistä, joita et sinä ollengan ole tahtonut
 luke ehdollisxi synneixi, waan cuitengin o-
 wat taitanet olla esteeri armon löytämiseen:
 cuin on mailman murhe, joca saatta cuo-
 leman. 2 Cor. 7:10. Mailman ystäwys,
 cuin on wiha Jumalata wastan. Zac. 4:
 4. Mailman ylistys ja kiitos, cuin on wää-
 väin Propheetain omaisuus. Luc. 6:26. joilla
 la

Ja sinä olet euitengin pyytännyt wälteä ristim
 candamista Jesuxen seuramisessa, ja et ole
 tahtonut kärsiä ja canda mailman piteä ja
 wastahacoisutta, eli lähte ja mennä Je-
 suxen tygö leiristä, candain hänen pite-
 taansa. Ebr. 13: 13. Eli myös että sinä o-
 let muutoin ollut suruton, eli suruttomain
 esicurwan ja fewiän uscon päälle luottanut,
 ja et hengellistä murhetta Jumalan mielen
 jalken parannukseen pitännyt, waan ihes pe-
 tellisillä lohduksilla lohduuttanut. Näistä
 caikista sangen waarallisista esteistä, pitä si-
 nun nyt poisluopuman, jos sinä tahdot löy-
 tää ja käsittää elämän ja autuuden tien, ja
 ilman wilpitä ehiä armoa ja laupiutta Chri-
 stuxesa Jesuxesa, niin että tämä xri asia
 sinun Sielus autuudesta tule sinulle caickein
 tarpellisimmaksi: Niincuin Wapahtaja Je-
 sus sano: Ehität ensin Jumalan wal-
 dacundaa ja hänen wanhurscauttansa,
 ja niin caickei nämät, (nimittäin asalli-
 set tarpeet) teille annetan. Matth. 6:
 33. Xri on tarpellinen: Maria on hy-
 wän osan walinnut x. Luc. 10: 42. Matth.
 16: 26.

Jos sinä nyt tällä tawalla olet armon eui-
 gumisen parannukseen ja armon ehimiseen
 laimin lönnyt, ja armon löytämiseen esteri-
 ollut: Nijn coettele vielä sinuas: Jos
 Ju

Jumalan Hengen nuhde sinun tykönäs löys-
 tää, Jumalan Sanan pelwosa ja wapistus-
 resa. Esa. 66:2. Jos JEsus vielä nyt
 colcutta sinun sydämes owen päälle, jolla-
 culla oman tunnon nuhtella ja sydämen it-
 cuturella ja halulla. Jumalan Sanan wa-
 losa ja tutkimisessa ota siis JEsuxen colcu-
 tuyen äänestä waari, ja hartammalla ha-
 lulla ja cuuljaisudella awa hänelle sinun sy-
 dämes owi, uloslewittain caiken sinun ha-
 lus JEsuxen perään, ikäwöiten hänen jäl-
 kensä: Rucoile ja auxhuuda JEsuxen Ni-
 me, että hän vielä armahdais ja ei hyljäis
 pois sinua hänen caswoinsa edestä, josta en-
 diset pyhätkin rucoillet owat, ewsa he owat
 heidän syndinsä tundemisessa ollet. Psalm. 51:
 13. Ja pitä tapahduman, että jocaie-
 nen cuin auxhuuta **SR**Xran Nimee,
 se tule autuaxi. Apost. Tek. Kirj. 2:21.
 Joel 2:32. Ja cuin sinulle armo tapah-
 tu, niin ota myös sitten paremmalla halul-
 la siitä Ewangeliumia coeturesta waari,
 cuin edelläwoittain täsä on pidemmäldä tut-
 kisteldu, cuinga sinä haman loppuun asti ar-
 mosa ja uscon kilwoitusea waelda taidaisit:
 Sillä jos jocu kilwoittele, niin ei hän
 cruunata, ellei hän toimellisesti kilwoit-
 tele, 2 Tim. 2:5;

2:xi Tjiitten coettelemus, jotka owat armon tilasta poislangenneet, ja herättyksen armon cadottanet.

Ehkä caickeinainen langemus armosta ta-
kaperin on sangen surfia ja waarallinen,
erinomattain cuin joku langennesa tilasa ru-
pe wiipymän, ja ei cohta langemustansa ha-
waise, eikä myös HERRAN armon kautta
ylösnouse: niin on cuitengin langemusten
wälillä suuri eroitus, niincuin se ruumillis-
festikin on. Yri lange, ja se teke hänelle
kipiätä jo langetesa: Toinen lange, ja jo e-
nämmin haawoitta isensä; mutta colmas
lange isensä perätin cuoliayi, ja ei enä tais-
da ylösnoosta, ellei händä saada wircoman
jällens, eli myös että hän niin lange, ettei
hän ikänäns enä ylösnouse, joca siis on se
caickein surkein langeminen.

Niin myös hengellisesti langemus on nel-
jän caldainen: 1:sin on yri langemus, eos-
ca Jumalan lapseskin ioseus waastoin tahto-
ansa heikkoudesta horjahtawat; mutta HERRAN
uscollisuus hänen armosansa heitä cuiten-
gin ylösytä, niin ettei he armosta pois lan-
ge: cuitengin se catumuxen murhesa teke
heille kipiätä, että he niingin horjahtanet o-
wat! Tästä Jumalan lasten ja wanhurscaan
horjahtamisesta Dawid sano: Jos hän
lan-

lange, niin ei händä hyljätä : Sillä
 HERRA tuke hänen kätensä. Psalm. 37:
 24. Ja jällens itsestänsäkin sano : Minä sa-
 noin : minun jalcani on horjunut ; waan
 sinun armos HERRA minun tukeis.
 Psalm. 94 : 18. Ja Assaph sano : Minä
 olisin pian jalwoillani horjunut : minun
 askeleni olisit lähes liucastunet : Sillä
 minä närtästyin öyckäreistä , että minä
 näin Jumalattomat menestywän ic.
 Psalm. 73 : 2, 3 ic. Tämän horjahtamisen
 ja langemisen Jumalan lasten tykönä , niin
 HERRAN armo cohta nuhtensa cautta co-
 henda , että he sitä likemmin armoon tur-
 waisit , ja hengellisestä walwomisesta was-
 pain coetaisit : Sillä jota HERRA racas-
 ta , sitä hän myös rangaise ; mutta jos
 caista poicaa hän piexi , kuin hän coe-
 ja. Ebr. 12 : 6.

S. 13.

2:nen langeminen on , cosca joku lange
 pois siittä ensimmäisestä rackaudesta ja hywä-
 stä halusta kysmäkiscoisuteen ja pensyteen ,
 josa langemisesta jo monda hywä awua ca-
 dotetan ja ulosammutetan : niincuin Ju-
 malan Sanan rackaus : rucouren halu ja
 woima : hartat ja ahkerat huocauyet : mur-
 he oman wiheijäisnydensä ja tämän hitauden
 yllise : ikäwöizewäinen halu armon awun ja
 loh-

Iohdutturin perän, ja Jumalan waldacuna-
 nan lähestymisen jälkeen: joisa caikisa, se cuin
 sija ensimmäisestä rakkautesta on poistunut,
 rupea tulemaan kylmäkiskoksi ja wijs-
 mein tundemattomaksi: Siinä myös seisah-
 ta kiiwaus ja wiha syndejä wastan, niin et-
 tei hän enä combasturiansa mirikän lue, ei
 myös enä muidengan hyndiä nistele, waics-
 ka hän se cuule eii näle: Sillä hän ondu
 silloin jo molenmin puolin, mailman ja ar-
 mon halun wälillä: Eitä wastan hänen ty-
 tönsä yösouse kylmäkiskoisus welhelleen
 rakkauteen ja hywiin töihin: ei myös ole il-
 man, ettei jo monda salaista syndiä, niitten
 eadotettuun hywain arwiin siaan sisälle tu-
 le: niincuin mailman murhe, mailman y-
 stäroys ja mailman cansa karmisen huwi-
 tus: oma sydämen rakkauts ja igensä sorw-
 taminen mailman muodon jälkeen: lihan hi-
 mo, silmäin pyhdy ja elämän coreus. I
 Job. 2: 15, 16, 17. Joisa ei hän enä ole
 walmis candamaan Christuren pilkkaa, eli
 ottamaan ristinsä päällensä jecapäimä ja seu-
 raman Jesusta, ei myös ole siihen ensingan
 soweljas, että h'n jo sen suruttoman mails-
 man muotoiseksi on monesa tullut, eikä tai-
 da eli woi isiansä enä niistä eroitta, ettei
 hän wielä enämmän pilkatuuri tullisi. Tämä
 langeminen pois sija ensimmäisestä rakkau-
 des

desta, on jo niin vaarallinen, niin ettei se
 langennut tiedä, ennen kuin HEDra otta-
 sen ensimmäisen herätysten walongin pois,
 ja pois syöre kyntilä jalan sialdansa, ellei
 hän parannusta tee; Ehkä se langennut wie-
 lä tahto luotta siihen, ettei hän ole vielä
 julki ehdollisiin syndeihin langennut; Joca-
 nyt niin harvaise ikensä langenneen, niin ei
 sinä tilasa ole muuta evettelemistä, waan
 että hän muista sen armon tilan, josta hän
 on poislangennut, ja teke parannuksen, ja
 niistä ensimmäisiä töitä: niincuin sista selio:
 Glm. Kirj. 2: 4, 5. Mutta minulla on
 sinua vastaan, että sinä sen sinun en-
 simmäsen rakkaudes ylönnannoit: muis-
 ta siis kustas poislangeisit, ja tee niis-
 tä ensimmäisiä töitä, waan jos ei, niin
 minä tulen sinulle pian, ja pois syören
 sinun kyntilä jalcas sialdans, ellet sinä
 tee parannusta.

S. 14.

3 mas langenninen se on vieläkin surkiam-
 bi; koska joku armon tilasta niin kauwas
 pois luopu, ettei hän ainoastans tule kyl-
 mäiskoiseri ja poisluopu hywistä awuista;
 mutta myös jo seura tieton lihan himoja ja
 mailman pahennuksia, ja niin on langennut
 tiettyin ja ehdollisiin lihan töihin: niincuin
 juopumiseen, eli saastaisuuteen, eli mailmalli-
 siin.

siin riitoihin ja ahneuteen, eli myös wäär-
 yteen ja lähimmäisensä pettämiseen ec. Ja
 HERRAN pelwon ja caikisa paicoisa läsnä
 olemisen sydämmestänsä poisriissunut, pyytäin
 peittä ehdolliset syndinsä, eli heikkouden syns-
 dein peitten ala, eli myös jongun oikeuden
 muodon ja warion ala, eli myös, että hän
 juuri peräten armon päälle syndiä teke, ja
 petollisesti luule, että ne ainoastans yhdellä
 huocauxella owat anderi annetut: Jolla ta-
 walla hän tahto Christuren tehdä synnin
 palweljari, ja wetä Jumalan armon haus-
 reuteen. Jud. Epist. 4. w. Ja irstaisuteen ja
 lihalliseen wapauteen. Rom. 6: 20.

Tässä surkiasa ja waarallisesa tilasa sielu
 nyt on pimeydesä ja nijncuin cuollut, ja nijn-
 cuin ei hänellä enä olis filmiä nähdä. Jos-
 ta seisso: Me haparoisemme seiiniä nijn-
 cuin sofiat, ja pitelemme, nijncuin ne
 joilla ei filmiä ole: Me louckamme its-
 zemme puolipäiwänä, nijncuin hämds-
 risä; me olemme pimeydesä nijncuin
 cuollet. Esa. 59: 10. Sencaldaiset langens-
 net owat jo peräten armosta poisluopunet,
 sitä enämmin, cuin ei he wielä tätä pois-
 langemistansa sydämmellisellä murhella ja sus-
 rulla tunne: nijncuin ne, jotca Esa. 59. luo-
 gusa walittawat: Me myrisemme caicki
 nijncuin carhut, ja waiteroisemme sur-
 tia

tiasti niincuin mettiset 2c. Sillä mei-
 dän ricoriam on sinun edesäs aiwan
 paljo, ja meidän syndim todistawat
 meitä wastan: Sillä meidän ricorem-
 me on meitä läsnä, ja me tunnemme
 meidän pahat tecomme. 2c. v. II, 12. 2c.
 Ne vielä tunnota olewaiset armosta pois-
 langennet, ne owat wainnet ikellensä heidän
 osansa eläisänsä ja Esaun canssa esicoisudens
 oikeuden yhden atrian tähden poismyrwät.
 Ebr. 12: 16, 17. Sencaldainen armosta
 poisluopunut ja poislangennut ei taida isi-
 änsä nyt pidemmäldä eli paremmin coetella,
 kuin ettei hän enä seurais sen cuollen us-
 rohwaistusta ja pimitystä, eli synnin paa-
 dutusta; waan että hän Jumalan Sanan
 tutkistelemisessa uscois sen, että hän on jo ar-
 mosta peräten poislangennut, ja siinä usco-
 sa tulis HERRan pelcoon, pelkämän HERR-
 ran tulewaista duomiota hänen syndeinsä
 tähden, rucowillen, että HERRa händä wie-
 lä armahdais, ja saattais jälleens palauveen
 synnin ja cadotuxen tieldä. Ei myös taida
 hän langemisestansa ylöswoicota ja ylösno-
 sta, ellei HERRa Jumala händä wastude-
 sta ylösherätä, ja hänen sydändänsä kään-
 nä: niin että hän nyt cadotuxen murhesa
 poiskieldä ikensä, ja otta ristinsä päällens
 seuraman Jesusta. Luc. 9: 23. Poiskieldä
 eli

eli hyljä caiken Jumalattoman menon, ja mailmalliset himot, ja täsä maailmasa siwiästi ja hurscasti ja Jumalifesti elämään 2c. Tit. 2: 11, 12. Ja täsä parannuksen järjestyresä usco myös, ettei hänen endinen wan hurscaudensa händä enä auta, Hes. 18: 24. Waan, ellei hän palaia, niin HERRa anda ja saldi hänen ikensä niin loucata, että hänen pitä cuolemaan, Hes. 3: 20. Mutta että HERRa Jumala cuitengin armon hetkenä wielä tahto hänen palauksansa ja käändymistänsä, se nähdän Hes. 33: 11. Palaitcat, palaitcat teidän pahoista teistäanne: Ja miyi teidän pidäis cuoleman, te Israelin huone ja Hes. 18: 32. Ei minulla ole yhtäkän iloa hänen cuolemaansa, joca cuole, sano HERRa, HERRa: Sentähden käändäkät ikensä, niin te saatta elä, ja Jer. 3: 14. Käändäkät teitäanne: Te wastabacoiset lapset, sano HERRa.

S. 15.

4: jäs langeminen on se caickein surkein ja caickein cowin langeminen: cosca yri armosta poislangennut, ei ainwaastans ole cadottanut armon arwut ja hywät lahjat, ja syndeihsin langemisen caultta hengellifesti cuolexi tullut; mutta myös siinä ehdollisesa langemuksen tilasa wastoin oma tundoa pyrki pa-

pahudesansa ja paatu synneisänsä: niin et-
 tä hän myös vois kieltää endiset liikutuksensa
 ollen Jumalasta, ja pilkka ja plöncäkö sen
 endisen armon, niincuin se, joca jo on jä-
 tetty ja lastettu häijyn mielehen. Tämä
 nyt on se caickein surkein langeminen, ja on
 waara, että sencaaldasessa langemisessa ei ai-
 noastans pois armosta, mutta myös sotimis-
 seen armoo vastaan, syndi tapahtu Pyhä
 Henge vastaan, jota ei ikänäns anderi anne-
 ta, sentähden ettei siinä enä ole oikian ca-
 tumuren ja kääntymisen liikutusta, waan
 HEN:in armon plöncäkö ja pilkka. Matth.
 12: 31, 32. Ebr. 6: 4. Ebr. 10: 26. Niin-
 cuin muidengin pilkkaitten tykönä, jotea
 Phariseusten cansa Jumalan armon töitä
 pilkkawat. Marc. 3: 22, 28, 29.

Sentähden cawahtracon ikensä jocainen,
 cuin armon saanut ja löytänyt on, ettei
 hän Jumalan armosta pois tulisi, Ebr.
 12: 15. Ja joca luule seisowansa, cat-
 zocan ettei hän lange 1 Cor. 10: 12. Sillä se
 taita tapahtua, että yri langewainen lange-
 yhdestä langemisesta niin toiseen: niin että
 jos ei aicanans palautta tule, niin hän wi-
 doin taita langeta nuuri pilkkaangin armoo
 vastaan: Sillä jumalattomain tie on
 niincuin pimeys, ja ei he tiedä, cusa
 he langewat. Gal. Can. Kirj. 4: 19.

Josta myös nähdän, että muuttikin jumalato-
 mat taitavat langeta yhdestä synnin mi-
 tasta niin toiseen, niineuin Kirjan oppenet
 ja Phariseuret, waikka ei he ollet armon ti-
 lasa, niin he cuitengin wastoin oma tieto-
 ansa ja tundoansa langeisit pilkkaan Pyhää
 Henge wastan, jonga tähden Wapahtaja
 JEsus heille sano: Teidän pitää cuoleman
 teidän synneisänne 2c. Joh. 8: 24. Sen-
 caidaisista cowista langemurista HEDra
 Jumala lapsiansa warjele, ja caickia niitä,
 jotea HEDraa pelkivät, ja HEDran Ju-
 malan armohon Christuresa JEsuresa tur-
 wawat, syndiä wälttävät ja carttavat ja
 parannuren ja elämän tiellä waeldawat:
 Sillä ne Jumalan wäellä uscon cautta
 autuuteen kättetän. 1 Pet. 1: 5. Ja jos
 he wietä ihesänsä heicot ovat, niin Jumala,
 jolda caicki armo tule 2c. heitä, jote-
 ca wähdän aicaa karsiwät, walmista,
 wahwiista ja perusta. 1 Pet. 5: 10. niin
 että ne aina ovat ilman warata, jotea
 HEDran pelwosa HEDran teillä waeldaw-
 wat. Sillä HEDran tiet ovat oikiat,
 ja wanhurscat waeldawat niillä; mut-
 ta ylisetäymärit niissä langewat. Diec
 14: 10. Ja Wapahtaja JEsus sano cum-
 liaisista lambaistansa: Minä annan heille
 ijanesickisen elämän, ja ei heidän pi-
 dā

da huckuman ijancalcifefsi, eida pida yhdengan rewaiseman heida minun ka-
destani re. Joh. 10: 27: 28, 29. **SEK**,
ra on uscollinen, joca teida wahwista,
ja pahasta warjele. 2 Thess. 3: 3.

S. 16.

Joca nyt taincaldaisesa coettelemisesa pel-
ka isensa langemmen yhdesta synnistä niin
toiseen, ja sen ylise murhetti, ja tahto kaan-
dnä **HEIRAN** Jumalan ja Wapahlasan
IESUXEN tygö: niin ei sen, jolla tämä mur-
he ja hatu ja lieutus on, pida wielä ajat-
telemaan, että hän olis wielä siihen caic-
kein surkiambaan langemiseen joutunut, jos
hän wielä epäuscosansa olis pilkcamangin
tullut: Sillä Parwasin esimerkisa nähdän,
että hingin tuli muille esicutwari Jumalan
laupiudelta käsitetwari, cosca hän sen teki tie-
tämätä epäuscosa. 1 Tim. 1: 12, 13, 14, 15, 16.
Ja Wapahlasia **IESUS** teke myös sen eroi-
turen: Caicki synnit ja pilka annetaan
ihmisille andexi; Mutta pilka Sengee
wastan ei andexi anneta ihmisille re.
Matth. 12: 31, 32. Laittacan siis jocain-
nen pilwolla ja wapistuxella, että hän
autuaxi tulis. Phil. 2: 12.

Lasten ja nuorucaisten neuwori ja waroi-
turexi wielä sanotan: että he caswawat to-
tuuden tundemisesa ja Jumalan Sanan rae-

laudesa, niineuin myös Jumalisesa ja vy
 häsä elämäkerrasa, ja casten liston uudistu
 pesa: Ja carvattawat ikensä, ettei he ma
 ilman pilvihin ollengan suostu, eikä niissä
 iksiäns huvittele, että he wäldäisit HERN
 ran coston, cuin caickinaisen synnin pahuden
 päälle seura: Sillä se on caikkille sanottu:
 Carttacaat, ettet te wietelläisi jumalato
 tomain erytyrellä, ynuä heidän cans
 sans, ja poislangeisi omasta wahwus
 destane; Waan caswacat meidän HER
 ran ja Wapattajan Jesuren Chri
 sturen armosa ja tundemisesa: Jolle
 olcon cunnia sekä nyt, että ijancaicki
 seen aicaan! Amen. 2 Pet. 3: 17, 18.

Päätöseri.

Neuvo ja lohutus heräwäisille ja murhellisille
 Sielulle Lain ja Ewangeliumin coettele
 myren jälken.

S.1. Ensisist lain coettelemuren jälken neu
 wo ja lohutus. Neuwo on r: sin
 se, että lain coettelemuren cautta pitä jo
 caiken tundeman ikensä wiälliseri coco lain
 ricoyeen ja caickiin synneihin, niin ettei mi
 kån esteleminen ja synnin peite Jumalan es
 desä kelpa: Sillä sitä warten laki on an
 nettu: että jocainen suu pitä tulittaa
 man!, ja caiken msilman pitä Jus
 ma.

malan edesä wicapään oleman. Sen-
tähden ettei yrittän liha taida lain töiden
cautta hänen edesänsä wanhurscari tulla:
Sillä lain cautta synnin tundo tule. Rom.
3:19,20. Mutta synnin tundo on euitengin
tarpellinen catumuxen murheseen, ja tulla lain
cautta euiteturi pakeneman Lain täyttäjän
Christuxen tygö. Gal. 3:24. Rom. 10:4.

Toinen neuwo lain coettelemuxesa on se,
että jocainen täsä wihelijäisesä elämäsä käh-
täis isensä lain ojenus nuoran jälken hä-
nen elämäkerrasansa, ei tosin paljan lain
orjallisesta pelwosta, mutta euitengin armon
tilasa ja armon aäia hywillä tahdoilla ja has-
lulla sisällien ihmisen jälken. Rom. 7:22.
Sillä me olemma hänen teconsa, luodut
Christuxesa Jesuxesa hywiin töihin 2c.
Eph. 2:10. Mutta täsä armosa on Jumalan
laki annettu Jumalan lasten mielihin ja kir-
joitettu heidän sydämmihinsä Ebr. 8:10.

Lohdutus lain coettelemuxen jälken on se,
että sitä suuremmari kuin synnin tundo lain
cautta tule, sitä ylönpaldisemmari isensä ar-
mo näyttä: joca wielä woi anderi anda,
waicfa synni on tundemisesa tullut plige
määrän synniyi. Rom. 7:13. Sillä laki on
myös tähän tullut, että synni suurem-
maxi tuttaisjn; mutta cusa synni on suu-
rexi tuttu, siinä on armo ylönpaldisexi

tuttu. Rom. 5: 20. Mutta tämä ei pidä lais-
sa, vaan Ewangeliumisa, armon istuimen
työnä Jesuren weren Sowinnosa ekittämän
uscon kautta. Rom. 3: 24, 25. Ebr. 4: 16.

S.2. 11: xi Ewangeliumin coettelemuren
jälken neuwo ja lohutus. Neuwo on
i: sin se, ettei Ewangeliumin armoa pidä
huckan käytettämän, nimittäin, ei wapau-
teen syndiä tehdä eli synneissä elä: vaan
wapauteen synnistä päästä, sekä synnin duo-
miosta ja cadotuksesta, että myös synnin wals-
lasta ja woimasta, ja synnin palweluksesta ja
seuramisesta. Niincuin Apost. P. Pawali
sano: Että te nyt oletta synnistä wa-
pautetut, ja Jumalan palweljari tullet,
nijn teillä on teidän hedelmänne pyhy-
teen; mutta lopuri ijancaidinen elämä.
Rom. 6: 22. Onko siis Christus synnin
palwelja? pois se ic. Gal. 2: 17, 18.

Toinen neuwo Ewangeliumin coettelemuren
jälken on se, että koska xpi eatuwainen Sie-
lu hawaise, että hän on Ewangeliumin ar-
mon wäärin käyttänyt, njn pitää hänen
myös lengin synnisi tunneman, ja cuitengin
Ewangeliumin armon' kautta wieläkin armoa
ja syndein anderi saamista ekimän, ja hänen
hawainsa parannusta Wapahujan Jesuren
haawain kautta. Esa. 53: 5. 1 Pet. 2: 24.

S.3. Lohutus Ewangeliumin coettelemuren
jäl

jälken on r: sin se: että cosca Sielu myös siinäkin näke puuttensa ja wirhensä, niin jeta hän enämmin ja enämmin tuse, wiheljäisönsä tundemaan, ynnä sen armon caussa, cuin hänen tykönsä on waicutta tahotonut hywän uscon kirkwitusen loppuun asti, niin älkän himmästykö cuitengan tämän puutten tundemista, waan omistacansen myös ikellensä niincuin uuden syyn isomiseen ja janomiseen Jesuren wanhurscauden perän, joca on täydellinen: Sillä yhdellä ubrilla on hän jancaikäisesti täydelliseksi tehnyt ne, jotea pyhitetän. Ebr. 10: 14.

Toinen lohutus on se, että sencaidaiksille raadollisille sieluille, jotea ilman wilwitä tämän puutten tundemisesta ja caipauresta owat, ja isowat ja janowat wanhurscautta; niille on Ewangeliumin armon jälken Jumalan armon lupaurisa, heidän raadollisuksensa ja heikkouksensa tähden usiammat lohduksuret, joihin heidän pitää heidän puutteisiansa turwamaan ja sitä hartammasti eskimän ja odottaman niistä wirwotusta heidän Sieluillensa tämän ajan kirkwitusen alla, ja caikisa heidän murheisansa ja puutteisansa; niincuin esicuwari: Mind cagon sen puoleen, joca raadollinen ja särjetyllä hengellä on, ja joca wapise minun Sannani edessä. Esa. 66: 2. Tämä sinä jo näet

et raadollisen ja särjetyn hengen lohdutuksen,
 ja sen joca wäpise Jumalan Eanan edessä.
 Jos taas jocu HERRaa pelkääväinen sielu,
 ei vielä näe lohdutusta, niin hänelle on cui-
 tengin lohdullinen neuwo näissä sanoissa. Tu-
 ca on teidän seafanne, joca pelkää HERR-
 ra, joca hänen palweljans äändä cuuls-
 dele? joca pimeydessä waelda, ja
 ei näe walkeutta, se toiwocan HERRan
 Niimen päälle, ja luottacan isensä Ju-
 malansa päälle. Esa. 50: 10. josa lohdul-
 lisesa neuwosa jo on lohdutus, cuin HERRa
 Jumala tämän armon luparengin cautta
 sencaidaisen hywän toiwon ja luottamisen wai-
 cutta. Niin sano myös Dawid: Waikka
 minä waela sin pimiässä luoja, en mi-
 nä pelkäis mitän pahutta, ettäs olet
 canhani: Sinun wizas ja sauwas mi-
 nun tukewat. Psalm. 23: 4.

Jos taas yri useosa kilwoittelwainen sie-
 lu, ei tunne tykönsä lohdutusta Jumalan
 armon läsnä olemisesta, wcan pelkää isensä
 HERRan armosta hyljättyri, niin on vielä sit-
 tekin HERRan armon lupaurisa niincuin uu-
 si lohdutus: Sillä hänen wihans wiiyy
 silmän räpätyn, ja hän ihastu elämä-
 stä, ehtona on itcu, mutta aamulla ilo.
 Psalm 30: 6. Ja HERRa Jumala sano:
 Minä olen, wäbäri yllän räpätyn si-
 lun

nun hyljännyt; mutta mind tahdon sinua suurella laupiudella coota. Mind olen wihasani wäbäri silmän räpdyrexi minun caswoni tättkenyt sinulda; mutta mind tahdon armahda sinua ijaneaidis ses armosa, sano **SEKra** sinun Lunastajas 20. Sillä wuoret pitä wälttämän ja cuukulat langeman: mutta minun armon ei pidä sinusta poickeman, ja minun rauhani liitto ei pidä langeman pois, sano **SEKra** sinun armahtajas. Esa. 54: 7, 8, 9, 10. Taincaidaiseja pelwon ja niincuin holiätysä tilasa pitä sen hätäyminen Sielun cuitengin rucouleman ja auwihuutaman **SEKra** Nimee, sillä Dawid sano: Mind sanoin picaisudesani: mind olen sinun silmäis edestä sylvätty pois: cuitengin cuulit sinä minun rucoureni äänen, cosca mindä Sinun tygös huudin Ps. 31: 23. ja jälle: Sinä käändä ihens hyljättyiden rucouren puoleen: ja ei cähoheidän rucoustansa ylön. Ps. 102: 18.

S. 4. Jos taas Sielulla muutoin on hengellisen cuitwus, niin että hänen täyty sano Dawidin cansa: Jumala sinä olet minun Jumalani, warhain mindä sinun esin: Sinua minun Sieluni jano, minun lihani hala sinua, cartiasa ja cuitwasa maasa, joca wedetöin on. Psal 63: 1. Mindä lewitän

täteni sinun puolees: minun Sieluni ja
no sinua, niincuin cartia maa. Sela.
Ps. 143: 6. Nijn on sillä janowaisella sielulla
jo lohditus täsä Dawidingin esicuwasa, että
hängin on ollut senealdaisesa hengellisessä cuirwa-
sa tilasa, ja euitengin janonut ja halannut Ju-
malata. Ilman sitä, nijn HERRa Jumala
myös sano: Raadolliset ja köyhät ekuwät
wettä, ja ei ole: heidän tielens cuiwettu
janosta; mutta minä HERRa tahdon heit-
tä euulla: minä Israelin Jumala en
tahdo heitä hyljätä &c. Esa. 41: 17, 18.

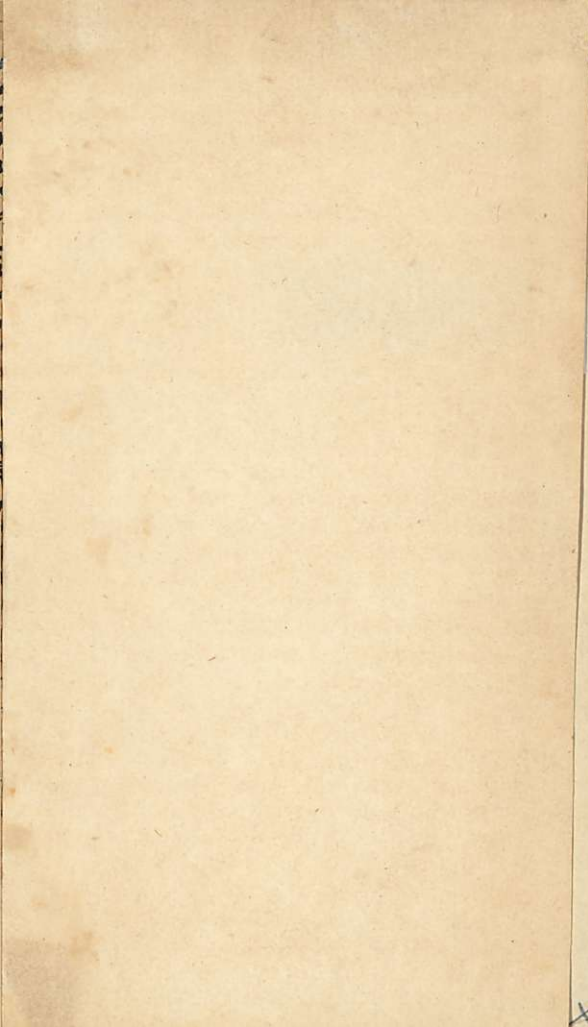
S. 5. Jos taas se uscosa kilwoittelewanen sie-
lu, cowilda kiusausten tuuilda waiwatan ja
mürhellisxi saatetan, nijn ettei hän löydä ti-
lasansa senealdaista hengellistä lepoa ja rau-
haa HERRan armon lohduituxisa, cuin hän
miehelläns toiwois: nijn on senealdaisesa wai-
wan tilasa myös HERRan Jumalan armol-
lisen lupauren lohditus. Sillä HERRa sa-
no: Sinä raadollinen, cowalda tuulels-
da häällytetty, ja sinä turwatoin: cat-
30: minä panen sinun tiwes niincuin
eainisturen, ja tahdon sinun perustures
Saphireillä laste, &c. Esa. 54: 11, 12, 13.
Moninaisten kiusausten waiwasa usco coe-
tellan, niincuin culda tulesta. 1 Pet. 1:
6, 7. Mutta HERRa tietä Jumaliset
kiusauresta pelasta; mutta wäärät kät-
te

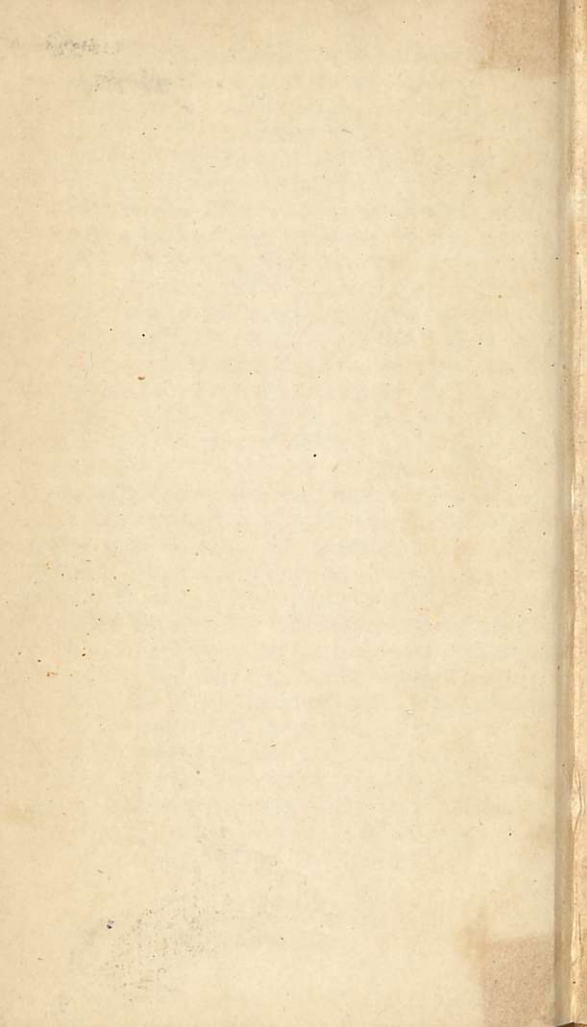
te duomiopäiwään asti waiwatta. 2 Pet.
2: 9. Ylimmäisen oikia käsi woi caico-
ti muutta. Psalm 77: 11. Mutta jos sinä
sanot: Minä olen niin heikko kiusauksen tilas-
sa, niin turwa cuitengin aina Jesusehen:
Sillä ei meillä ole se ylimmäinen Papi,
joca ei taida meidän heikouttamme
armahda, waan se joca caiksa kiusattu
on, niincuin mekin, cuitengin ilman syn-
nita. Sentähden käytämme edes use-
callurella armon istuimen tygö, että me
laupiuden sa simme, ja löydäsimme sil-
loin armon, cosca me apua tarw. hem-
me. Ebr. 4: 15, 16.

S. 6. Sentähden sinä raadollinen sielu, joca
ca tässä lain ja Ewangeliumin coettelemuse-
tunnet sinun puuttas; mutta cuitengin pidät
hywän tahdon ja wilpittömän sydämen, Je-
susehen armosa kiini rippumaan, ja armon ja e-
lämän tiellä waeldamaan: älä hämmästy si-
nun omaa w heljäsytös: Sillä Jumala woi
ca äi ylönpaldesti tehdä, caiken sengin
ylize, cuin me rucoilemme taicka ym-
määrämme, sen woiman jälkeen, joca meis-
sä waicutta 2c. Eph. 3: 20, 21. Hän johdat-
ta oikeudella raadollisen, ja opetta siweil-
le hänen tiensä: caiki SEKran tiet owat
hywys ja totuus, niille joteca hänen list-
tonsa ja todisturensa pitävät. Psalm 25:

9, 10. Jumalan Sanalle ja Ewangeliumin opille, Säännölle ja järjestykselle pitää aina oikeus annettaman, ja siinä waestettaman, eikä me ihesämme heicot ja w heljaisit olemma: Sillä Jumalan armo woi sen caikki täyttää, cu n meillä puutru, ja saatta hywän uscon kilwo tureen haman loppuun asti: Sillä oikeuden pitää sittekin oikeuden oleman, ja caickei hurscat sydämet sit i seurawat. Psalm. 94: 15. Ja jos vielä HERRA Jumala yhdeä wlpittömää ihie coettelemiseia, yhden Jumalan Sanan uscowaisen Sielun nöyryttä oman puuttensa tund miseen, ja Tällisesti händä curitta, mill sellä nuhtelemisella: Niin on vielä sellin HERRAN armosta, että hänen pidäis hänen ylimmäiseen Paapli ja Tsurehen aina turwamaan eikä HERR: händä h' o n curitetuna coscan ylöwanna eikä holiä: Sillä Wapahtauä JESUS sano: Joita minä rucastan, niistä minä myös nuhtelen ja curitan, niin ole siis abtera, ja tee parannus. Tim. Kirj. 3: 19. Meidän tule itzemme wiallissa pitää, ei ainoastans lain jälken. Mutta myös Ewangeliumin järjestyksen puutorissa ja heickourissa, että me sydämellisessä nöyrydessä ana JESUXEN Parandajaremme läsit äisimme ja omista simme ja hänesä löyrtäisim, ettei meidän wanburscaudemne laista olisi, waan joca tule uscosta Christuxen päälle, nimittäin se wanburscaus, joca Jumalal da uscolle omistetaan. Phil. 3: 9. Kuinga uscon e ole yhden armoa, esiwäissen Selun rucous heicko ja hänen usconsa, halunsa ja toiwonsa; Mutta JESUS ne jälkens armo'ansa wahwista: Kilwoittel siis hywä uscon kilwoitus, kāsittä ijancäikkisen elämä 2c. 1 Tim. 6: 12.

~~315 IX, 87.~~

Pv. Hartauskirjoja
Achrenius

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 0767

M. E. X

